

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

**ТЕМА БРОЈА: Због непотпуне евиденције о стажу и
зарадама у матичној евиденцији Фонда, јер се пријаве
М-4 не подносе редовно, чека се дуго на решење о пензији**

ПОСЛАТО ОКО 6.500 ОПОМЕНА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ПОСЛАТО ОКО 6.500 ОПОМЕНА

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Миlena Јовановић

РЕДАКЦИЈА:

Булевар уметности бр 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2017-437
факс: 2017-437

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ:

Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:

Штампарија Балкан, Инђија

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Реч уредника

Писати новинске текстове зна да буде напорно, па и фрустрирајуће ако аутор одлучи да се концентрише само на позитивне, друштвено корисне ствари и добре примере, трудећи се да избегава теме везане за криминал, скандале и мрачне стране људске природе. Олакшавајућа околност је што се то од њега углавном и не очекује јер је једна од првих свари која се научи у редакцији та да лоша вест продаје новине. И заиста тако и јесте – лоше вести по правилу, свуда у свету, привлаче више пажње и многе медијске куће су на таквим насловима изградиле имиџ и стекле имовину. То, међутим, отвара стару дилему – да ли такав тренд диктира уређивачка политика жељна сензационализма, или се уредници само поводе за чињеницом да људи радо читају о ратовима, убиствима, крађама, земљотресима и свим другим немилим догађајима на свету.

Један наш дневни лист је недавно на ову тему спровео анкету чији су резултати мање-више очекивани – читаоци су рекли да им недостају позитивни садржаји, али су и признали да их више привлаче вести из црне хронике, односно лошије вести су имале дупло већу читаност од добрих.

Свој суд о томе затим су дали психолози и социолози понудивши више одговора на питање зашто су привлачније приче о ружним странама људског рода него о добрим, иако сви кажу да вапе за овим другим. Једни тврде да се људи, читајући о туђим несрећама и катастрофама, бране од сопствених страхова, а други да нам такве вести стварају утисак да смо срећни јер се сами не налазимо у тој ситуацији. Статистика, пак, каже да се срећом само мали проценат нашег живота односи на такве невоље и кризне ситуације, а остатак свега што нам се дешава је неутралан или у суштини позитиван. Зашто онда дозвољавамо да нам читање ружних и шокантних вести квари дан и пуни нас цинизмом и огорчењем? Колико медији доприносе томе да људи буду уплашени, агресивни, гневни?

Свуда око нас су добри примери, нажалост често у сенци негативне селекције, а лоше вести не би имале превагу над добрим ако би се оно више афирмисало. Свет се може поправити и тиме што ћемо констатовати шта је лепо у њему. Зато позитивне људе и вести треба извући на светло дана и пружити им шансу. И читаоцима такође.

М. Јовановић

Не само један месец

У многим модерним срединама припадање популацији старијих људи пореди се са припадањем маргиналној групи јер њихов утицај на друштво и економске прилике није адекватан њиховој бројности. Већина улога у социјалној структури не припада старијима иако Уједињене нације предвиђају да ће до 2050. године први пут у историји човечанства њихов број у свету премашити број младих. Старијих се сетимо обично у октобру, када се обележава њихов дан, и када се у неким срединама цео месец посвети потребама и активностима овог дела популације.

И у Србији је у многим местима овај месец обележен солидарношћу са старијима и њима посвећеним манифестацијама. Неке од најлепших и најзначајнијих биле су Девети фестивал стваралаштва старијих, „Златно доба“, организо-

ван у клубовима Геронтолошког центра Београд, под покровитељством Скупштине града, затим Пети фестивал стваралаштва старих под називом „Стварам срцем“, одржан у Крагујевцу, манифестација „Богатство михољског лета“ у Геронтолошком центру у Кикинди, низ приредби у Старој Пазови,

Ивањици, Апатину, Лазаревцу, Бачкој Паланци и многим другим местима.

Заједничка жеља организатора свих ових дешавања била је да се афирмише креативност и стваралаштво припадника „трећег доба“, али и да се промени приступ старењу. И са свих је упућен апел да се помогне да старији у Србији буду равноправни, да живе безбедно и достојанствено и да доживе дубоку старост у бољем здрављу и сигурности.

М. Ј.

УПРАВНИ ОДБОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Најважнија ефикасна наплата доприноса

Низом конкретних мера и потеза мора се побољшати финансијско стање Фонда и обезбедити дугорочна одрживост система

Радна група коју је Управни одбор РФ ПИО формирао да би испитала стање у Фонду и предложила конкретне мере ради побољшања финансијског стања и обезбеђивања дугорочно одрживог система пензијског и инвалидског осигурања, поднела је, на седници одржаној 13. октобра, члановима УО Писмо о намерама за стратешко реструктурисање РФ ПИО.

– У ситуацији када се пензије редовно исплаћују захваљујући сталним буџетским дотацијама, а не због економске стабилности земље, што се иначе дешава због једног броја послодаваца који не извршавају редовно или уопште не извршавају обавезе плаћања доприноса, чланови Управног одбора су закључили да у наредних пет година треба предузети конкретне мере да би се обезбедио одржив и стабилан рад Фонда. Радна група је на својим седницама детаљно проучила садашњи положај и начин пословања и члановима УО достављамо Писмо о намерама које садржи основне кораке које што пре треба предузети како би се обезбедило да пензије редовно примају не само садашњи пензионери, већ и да генерације које тек почињу да раде имају такву сигурност. Зато је идеја радне групе била да се нађу решења која ће утрти пут даљим реформама због чега су неопходне краткорочне мере и стратешки правци кретања, значајни са становишта дугорочног реструктурисања Фонда – нагласио је Славенко Гргуревић, председник Радне групе, у уводном излагању на седници УО РФ ПИО.

Јасно је да се реформа и трајна решења за стабилан и одржив систем не могу ни почети а поготово се не могу завршити „преко ноћи“, али је и сасвим извесно да постоје одређене мере са којима се мора почети и без којих озбиљне реформе не може бити:

– Фонд има велике кадровске, техничке и организационе потенцијале, али мале могућности за промене. Зато је веома важно да се учини све да Фонд стане чврсто на сопствене ноге јер само тако може да помогне и себи и држави. Да би то било могуће, не могу се и не треба да се контролишу само

расходи, већ пре свега пажњу треба обратити на изворе сопствених прихода, дакле на наплату доприноса. Да би се то остварило, треба погледати принципе и правила успешних фондова у свету и окружењу, без сталног инсистирања на нашим специфичностима – истакао је Славенко Гргуревић.

Кључни значај за спровођење стратегије развоја система Србије има темељна статусна промена Фонда као институције. У мере које томе могу допринети на кратак рок, истиче се у Писму о намерама радне групе члановима УО, пре свега спада чврста фискална дисциплина. То подразумева увођење механизма обавезне наплате доприноса у моменту исплате зараде, што значи да ни један послодавац у земљи не може да ис-

ма Фонду и могућности да се део државне имовине, за коју постоје валидни докази да су власништво Фонда ПИО и да су у ту имовину уложена средства Фонда, стави њему на располагање. Од пресудног значаја за решење овог питања је социјални дијалог свих кључних фактора одговорних за функционисање пензијског фонда. Препорука радне групе је да се уради Пројекат стратешког реструктурисања Фонда. Израда пројекта би требало да окупи водеће домаће и стране стручњаке да би се детаљно сагледали сви конкретни предлози и могућности који би довели до крајњег циља: да Фонд у наредних десет година постане институција независна од буџета земље, која сама управља својом имовином, институција ко-

Седница Управног одбора Фонда

плати плате запосленима ако истовремено не уплати и доприносе за ПИО. Неопходно је и подизање степена наплативости доприноса, али и стриктна примена прописа из свих области пореске политике и радних односа. Радна група такође сматра и да би Фонд требало растеретити исплате накнада за туђу помоћ и негу и телесно оштећење тако што би ова права била пребачена у систем социјалне заштите. У истом циљу – растерећења буџета Фонда, радна група предлаже и да се обавеза плаћања здравствене заштите пензионера са Фонда пребаци на буџет Републике Србије.

Веома важно питање, када је реч о могућностима за повећање прихода пензијског фонда, јесте и питање односа државе пре-

ја је финансијски одржива јер има изворне, сопствене приходе. С обзиром на то да је пут до овог циљ дуг, неопходно је са променама почети што пре, а да би се то постигло, потребна је сагласност и сарадња свих чинилаца важних за његов рад: корисника, извршне и законодавне власти, синдиката и послодаваца. У том циљу усвојен је и предлог Славице Савић, заменице председника Управног одбора, да се Писмо о намерама радне групе пошаље Влади Србије, Министарству рада и социјалне политике, Министарству финансија и организацијама које партиципирају у чланству УО – синдикатима, Савезу пензионера и Унији послодаваца.

В. Анастасијевић

КОНТРОЛА УПЛАТЕ ДОПРИНОСА

Због непотпуне евиденције о стажу осигурања и зарадама у матичној евиденцији Фонда ПИО, што је последица неподношења пријава М-4, чека се дуго на решење о пензији

Поред осталих новина које су побољшале функционисање система ПИО, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање је пре неколико година почео да шаље писане опомене послодавцима који нису на време поднели пријаве М-4, што је њихова законска обавеза. Прописима је, наиме, предвиђено да послодавци ове обрасце, односно пријаве података о стажу, зарадама и плаћеним доприносима за раднике које запошљавају, подносе до 30. априла текуће године за претходну годину. О појединостима у вези са контролом уплате доприноса за наш лист је говорио Жељко Симић, начелник Одељења за матичну евиденцију при Сектору за остваривање права из ПИО.

– Познато је да се непоштовање рока за предају ових података сматра прекршајем за који су предвиђене новчане казне од 10.000 до 800.000 динара за правна лица, од 5.000 до 400.000 за физичка лица као послодавце, и од 2.500 до 50.000 динара за одговорног радника који води послове евиденције и пријављивања запослених. Након истека рока за подношење пријава, а пре покретања прекршајног поступка, послодавцима који нису извршили обавезу подношења пријава М-4 шаљемо опомену. Опоменом их још једном подсећамо на законску обавезу подношења пријава М-4 за све запослене, на рок у коме су били дужни то да учине, обавештавамо их да су неподношењем ове пријаве учинили прекршај прописан Законом о ПИО и остављамо им могућност да пријаву М-4 поднесу у додатном року од осам дана. Истовремено их упозора-

вамо да ће Фонд, уколико ни у том року не испуне своју законску обавезу предаје обрасца М-4, против њих поднети прекршајну пријаву надлежном суду. У опомени их подсећамо и који су износи новчаних казни за овај прекршај предвиђени законом – објашњава начелник Симић.

На основу података свих организационих јединица РФ ПИО, установљено је да је укупно 221.529 послодаваца било у обавези да у 2010. години поднесе пријаву М-4.

– Ову обавезу је испунило 134.998 послодаваца, односно око 61 одсто, док њих 86.531 то нису учинили. Укупно смо до сада упутили 6.446 опомена. Број послодаваца који су поступили по опомени и доставили нам пријаве М-4 за своје запослене је 2.503, односно око 39 одсто, што значи да 3.863 послодавца ни након опомене нису поднели пријаву М-4. Треба рећи и да је до сада упућено 125 прекршајних пријава против несавесних послодаваца – наводи Жељко Симић.

До сада послато око 6.500 опомена

РФ ПИО је омогућио послодавцима да пре подношења М-4 обрасца преконтролишу податке које су унели у пријаву преко интернет апликације. Приликом ове провере програмски се контролишу подаци унети у пријаву М-4 и послодавцима се враћа информација да ли је она правилно попуњена или има грешака, са обавештењем о врсти грешке. Након што исправи на овај начин уочене грешке, послодавац може да понови цео поступак и када подаци буду потпуно исправни, пријаву М-4 подноси надлежној филијали Фонда.

Грађани посредно могу да утичу на послодавца да изврши обавезу предаје обрасца М-4 тако што ће преко електронског сервиса проверити да ли су им за све године рада предати ови обрасци. Веома је битно да осигураници провере да ли је послодавац за њих поднео пријаву М-4 за све године рада.

– До сада смо више пута напомињали да се управо због непотпуне евиденције о стажу осигурања и зарадама у матичној

евиденцији Фонда, која је последица неподношења пријава М-4, дуго чека на решење о пензији – упозорава Жељко Симић.

Ово се нарочито односи на осигуранике који остварују право на старосну пензију са пуним стажом (40 година стажа осигурања за мушкарце, односно 35 година за жене), јер је њима сваки дан стажа од утицаја за стицање тог права. Из тог разлога је битно да постоји сервис преко кога грађани могу да имају увид у податке пресудне за стицање и обрачунавање пензије.

– Електронски сервис за послодавце постоји од маја прошле године и до сада су га користили 10.272 послодавца. Сервис за грађане постоји од јуна 2010, а последњи подаци показују да је издато 20.536 пин кодова, односно приступних шифри које омогућавају проверу личних података преко интернета – каже начелник Одељења за матичну евиденцију при Сектору за остваривање права из ПИО Жељко Симић.

Јелена Оцић

ДР ЈОВАН КРКОБАБИЋ НА СВЕЧАНОСТИ У ЛЕСКОВЦУ

Нема промене границе за пензију

Удружење пензионера Лесковца обележило је Дан пензионера свечаношћу на којој је председнику, Братиславу Здравковићу, уручена Октобарска награда града као признање за шест деценија успешног рада Удружења. Међу бројним гостима на свечаној седници Скупштине Удружења били су др Јован Кркобабић, потпредседник Владе Србије и председник Савеза пензионера Србије, и Драгана Калиновић, директорка Републичког фонда ПИО.

Говорећи о активностима лесковачких пензионера, Братислав Здравковић је истакао да ова организација има око девет хиљада чланова и да је најважнији задатак, поред омасовљења, помоћ онима са најнижим пензијама, каквих у овом крају и на југу Србије има много.

– Октобарска награда града Лесковца је огромно признање нашој организацији, али морамо да будемо још активнији како бисмо поправили нимало завидан положај нашег чланства. Желео бих посебно да похвалим рад бројних секција и активност жена у нашој организацији, које су веома присутне не само овде, него и на манифестацијама широм Србије – нагласио је председник Братислав Здравковић.

Честитајући лесковачким пензионерима на награди, др Јован Кркобабић је оценио да би требало више да се ради на пријему нових чланова јер само организовани пензионери могу да се изборе да надлежни органи у Србији доследно примењују законе

и поштују њихова права. Потпредседник Владе је посебно указао на значај пензионерске организације и на активност Владе у редовној исплати пензија.

– За разлику од неких ранијих времена, сада се исплата пензија не доводи у питање иако су економске прилике у земљи веома сложене. У садашњем времену, када се тешко долази до посла, многи пензионери су приморани да издржавају чланове домаћинства, да школују децу, али и унуке, и зато је јако важно да исплата пензионерских припадности буде што редовнија и да прати пораст зарада у земљи – оценио је др Јован Кркобабић.

Кркобабић је истакао да не постоји ниједна снага која може да помери границу одласка у старосну пензију.

– Нема Европске уније и нема те снаге у свету ни у овој земљи која може да помери границе радног стажа оба пола и животну границу за пуну пензију у односу на ону која је утврђена законом, без обзира да ли се то некоме свиђало или не, иако је било притисака из ЕУ да то учинимо. Бићу сасвим отворен, вођени су тешки преговори са представницима Европске уније око померања границе за одлазак у пензију, али сам се томе енергично успротивио – рекао је потпредседник Владе.

Кркобабић је нагласио да „седе главе“ знају како се некада живело и радило, а катастрофални резултати приватизације допринели су да многи људи остану без по-

сла, и пензије су у многим породицама једини извор егзистенције. Србија, рекао је он, заслужује да се нађе у Европској унији јер смо ми стара европска земља, али се мора знати да нам нико неће донети благостање ако се сами не потрудимо да створимо амбијент за бржи економски развој, који је предуслов за отварање нових радних места и бољи живот свих генерација.

– Знам да су многи пензионери незадовољни јер су пензије скромне, али треба имати у виду да многи радници у Лесковцу, и другде, не примају зараде по неколико месеци. Морамо у садашњем економском околностима да будемо солидарни и учинимо све што је у нашој моћи да се стање промени боље – нагласио је Кркобабић.

Потпредседник Владе Србије је посебно истакао да, ма где живели и ма шта радили, треба имати на уму да су Србија и мајка непроменљиве и да се вреди истински залагати за очување наше заједничке домовине.

Данило Коцић

ПОТПРЕДСЕДНИК ВЛАДЕ СРБИЈЕ, ДР ЈОВАН КРКОБАБИЋ, У СМЕДЕРЕВСКОЈ ПАЛАНЦИ

Пензија није милостиња

Потпредседник Владе, председник Савеза пензионера Србије и први човек ПУПС-а, др Јован Кркобабић недавно је, гостујући на трибини у Смедеревској Паланци, изразио интересовање за стање и рад општине и за то како живе пензионери у граду на Јасеници. Поздрављајући присутне, нагласио је да неће држати политички митинг иако је увелико почела предизборна кампања, већ је свима честитао дан ОО ПУПС-а Смедеревске Паланке.

– У земљи се јако тешко живи и сви који кажу да се живи добро, не говоре истину јер је то испод реалне могућности ове земље, наших снага, мудрости и памети. То значи да се може живети много боље, организованије и успешније. Ја се надам да ћете ви у овој општини и читавој Србији удруженим снагама помоћи да урадимо да се живи боље и успешније. Што се пензија тиче, оне се неће смањивати, већ ће се, као и лични доходи, повећавати како се за то буду стекли

услови – рекао је др Кркобабић истакавши да је за последње три и по године, колико је потпредседник владе, спасао ову генерацију потпуне катастрофе.

– Већ је био направљен програм да се убрза процес нестанка пензионера. Наравно, то нико тако није рекао већ су казали да су пензије велике и да их треба смањити да би се привреда развијала и млади запослили. Е, ја то нисам дозволио и истичем да пензија није милостиња, већ је то мера дугогодишњег рада и

то више нико не може довести у питање – навео је потпредседник Владе Србије.

На трибини је говорио и Светислав Петровић, председник ОО ПУПС-а Смедеревске Паланке, који је нагласио да им је један од циљева омасовљење чланства, које ће се залагати за рационалне трошење општинских средстава, уз стварање повољнијег амбијента за стране инвеститоре да би се запошљавали стручни људи, а не партијски кадрови.

Сл. Костантиновић

СРПСКО-ХРВАТСКИ ДАНИ САВЕТОВАЊА У БЕОГРАДУ

Наставити са разговорима два пута годишње

Према унапред утврђеном распореду, 215 заинтересованих грађана са стажом у обе државе добило савет, информацију и правну помоћ од саветодаваца

За нама су још једни успешно организовани саветодавни дани, овога пута одржани са хрватском страном. У згради Фонда ПИО на Новом Београду, која се већ „претплатила“ на одржавање оваквих и сличних догађаја, 4. и 5. октобар протекли су у радној, али пре свега позитивној атмосфери.

По четири саветодавца из РФ ПИО и из Хрватског завода за мировинско осигурање заслужни су што је 215 заинтересованих грађана отишло са саветовања задовољно. На своја питања добили су одговоре, дате су им неопходне информације и пружена правна помоћ, а најчешће дилеме биле су у вези са подацима о периодима осигурања навршеним у Хрватској, са условима за остваривање права по хрватским прописима, као и са поступком конвалидације одлука и аката из области пензијског осигурања. Захваљујући ефикасном раду са-

Саветодавци имали пуне руке посла

тодаваца и њиховом великом искуству у области спровођења система пензијског осигурања, а посебно искуству у раду са странкама, примљени су и саветовани сви грађани који су дошли, како они који су термин доласка благовремено телефонском заказали, тако и они који су

са заказивањем закаснили јер су термини били попуњени, па чак и четрдесетак оних који се нису ни најавили.

Ова два дана су, поред осталог, била и прилика да се са колегама из Хрватске ажурирају и размене спискови ургенција, као и обавештења у вези

са онима које су раније достављене. Заједнички је констатовано да је неопходно да се решавању по тим предметима и са једне и са друге стране да приоритет, имајући у виду дужину трајања поступка у овим случајевима.

По изласку од саветодаваца сви грађани су наглашавали да су јако задовољни што овде, у својој земљи имају могућност да за кратко време сазнају оно за шта би им службеним путем било потребно више месеци или евентуални одлазак у Загреб, што више кошта, а нису сви ни у могућности да путују.

Ђорђе Горановић, сада настањен у Београду, који је дошао да се распита за мајчину пензију, за наш лист је рекао:

– Сви су максимално љубазни, јако се културно опходе према нама и изузетно добро познају материју. Ми се већ неколико година преко адвоката распитујемо, али шта да вам кажем, они се баве различитим областима, а овде су сада стручни људи из Фонда који материју имају у малом прсту, тако да сва објашњења добијемо одмах и из прве руке. Сада бар знам на чему смо и шта треба да урадим даље да бих решио питање пензије своје мајке – задовољан је наш саговорник.

И Драга Вулин која је код саветодаваца дошла из Ковина

задовољна је добијеним одговорима:

– Ја већ шест година не могу да уђем у траг својој документацији, нити да сазнам на шта имам право. Сада су овде све пронашли, комплетан предмет, све су ми детаљно објаснили и стварно мислим да ћу сада успети да решим свој проблем јер сам тачно сазнала где се шта налази и шта треба да се одради – уверена је Драга Вулин.

Љиљана Паштић из Велике Моштанице прима целу пензију у Србији, али има и 12,5 година стажа у Хрватској:

– До сада по њиховом закону нисам имала право на пензију јер нисам имала године старости које су у Хрватској прописане. Зато сам дошла да питам шта сада треба да урадим пошто сам напунила године живота које њихов закон налаже. Добила сам одговор да ће све они да покрену и одраде по службеној дужности тако да ја немам никаквих обавеза ни проблема око тога, и морам да нагласим да сам јако задовољна што сам то могла да сазнам овде уместо да путујем у Хрватску – објашњава наша саговорница.

Оно што је окарактерисало ове октобарске дане разговора је, свакако, и задовољство које су гости из Хрватског завода изразили у вези са њиховом припремом и организацијом. Њихов боравак у Фонду био је и прилика да се сретну са многим познатим лицима, тј. колегама са којима сарађују већ дуги низ година.

Може се закључити да је пракса одржавања саветодавних дана са Хрватском два пута годишње, у мају у Загребу и у септембру у Београду, већ устаљена, што је од изузетног значаја за ефикасно спровођење споразума о социјалном осигурању између две земље. Једино што би евентуално могло да се размотри је могућност да саветовања трају по три дана с обзиром на то да за њих влада велико интересовање и да у ова два дана нису сви успели да закажу термин и добију информацију.

Александра Банић,
саветник директора РФ ПИО
Весна Анастасијевић

Са недавно одржаних дана разговора са Немачком

ЗАВОД ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

Спровођење конвенција

На састанку надлежних органа за везу Републике Србије и Републике Хрватске у области пензијског и инвалидског осигурања, 9. септембра ове године, у Београду, разговарало се о питањима у вези са исплатом пензија корисницима из Хрватске. Том приликом је потписан и Административни споразум о допунама Административног споразума органа за везу у области пензијског и инвалидског осигурања.

– Ове допуне Административног споразума омогућавају да се за осигуранике који нису остварили право у поступку прерачуна пензија, јер у моменту наступања осигураног случаја нису испуњавали услове за пензију према правним прописима друге државе уговорнице, по службеној дужности поново покрене поступак прерачуна и да се испуњење услова за остваривање права на пензију цени до дана ступања на снагу Споразума – каже Зоран Пановић, директор Завода за социјално осигурање.

Поред тога, у Београду су, 14. септембра, одржани разговори са Агенцијом за рад и запошљавање Босне и Херцеговине, на којима је разматрана примена Споразума о социјалном осигурању између две државе у области осигурања за случај незапослености, а утврђени су и нови двојезични образци за примену Споразума, који ће се примењивати од 1. јануара 2012. године.

– Са Хрватским заводом за здравствено осигурање смо, 27. и 28. септембра, разговарали о примени Споразума о социјалном осигурању у области здравственог осигурања, при чему је посебна пажња посвећена обрачуна трошкова здравствене заштите. До краја године у Заво-

ду за социјално осигурање планиране су бројне активности на плану спровођења међународних уговора о социјалном осигурању – истиче Пановић.

За октобар је планиран састанак са Заводом за здравствено осигурање Македоније, на коме ће се потписати споразум о паушалној накнади трошкова здравствене заштите, чија ће примена омогућити ефикаснију и прецизнију међусобну накнаду трошкова здравствене заштите за лица која имају пребивалиште у другој држави уговорници. Истовремено ће се размотрити и стање у обрачуна трошкова здравствене заштите, договориће се међусобна плаћања по том основу и утврдити нови двојезични образци за примену споразума у овој области.

– За крај октобра ове године су договорени и разговори за Заводом за пензијско и инвалидско осигурање Словеније, на којима ће се размотрити питања примене Споразума између Републике Србије и Републике Словеније о социјалном осигурању. Ови разговори су посебно значајни ако имамо у виду да је 1. новембра 2010. године почела примена Споразума и да је укупно покренуто око 10.000 поступака за прерачун пензија, у којима постоји посебна заинтересованост наших пензионера за успоставу исплате пензија од стране словеначког пензијског фонда. Планирано је да се са словеначким колегама размотре и разреше отворена питања у примени Споразума, што ће омогућити да се поступак прерачуна пензија убрза и унапреди укупна ефикасност у спровођењу.

У новембру је планиран сусрет за колегама из Завода за здравствено осигурање Босне и Хер-

цеговине, на коме ће се размотрити и потписати нови споразум о паушалној накнади трошкова здравствене заштите, утврдиће се нови двојезични образци за примену споразума у области здравственог осигурања, а биће речи и о другим питањима у вези са применом споразума у овој области – наглашава директор Завода за социјално осигурање.

По његовим речима, оконча ни су и преговори за закључивање новог споразума о социјалном осигурању са Републиком Аустријом, чије се потписивање очекује почетком наредне године, па је Завод за социјално осигурање договорио сусрет са колегама из Главног савеза аустријских носилаца социјалног осигурања, на коме ће се разматрати питања у вези са применом тог новог споразума, укључујући и утврђивање двојезичних образаца за његово спровођење.

– Поред наведених активности, Завод, заједно са Републичким фондом за пензијско и инвалидско осигурање, наставља добру праксу одржавања „Дана разговора“, међународних саветодавних дана у области пензијског и инвалидског осигурања између надлежних организација Републике Србије и Савезне Републике Немачке (у Београду, од 20. до 22. септембра ове године), Републике Хрватске (Београд, 4. и 5. октобар) и Републике Аустрије (Беч, 12. октобар ове године), на којима стручњаци из области пензијског осигурања надлежних институција, непосредно, свим заинтересованима – осигураницима и корисницима пензија, дају савете и пружају одговарајућу стручну помоћ – каже Зоран Пановић, директор Завода за социјално осигурање.

Г. О.

Посао за агрономе

Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде организовало је едукацију, а затим и тестирање више од 2.000 незапослених дипломираних инжењера пољопривреде заинтересованих за рад у пољопривредним саветодавним стручним службама.

Циљ едукације је упошљавање што више агронома који ће добити по 200 газдинстава које ће саветовати. На тај начин би између 250.000 и 300.000 газдинстава у Србији требало да добије саветодавце који ће бити финансирани из буџета. Сваки агроном ће имати задатак да дневно обиђе по три газдинства, што би требало да да комплетну слику са терена.

У Министарству пољопривреде верују да ће то допринети значајном помаку у производњи, да ће бити смањени трошкови газдинстава и побољшан живот на селу.

Одзив агронома био је изнад очекивања у свим градовима Србије, посебно у Чачку, као и на Косову и Метохији, а сваки кандидат који је положио тестове добиће прилику да потпише уговор са Министарством пољопривреде. Агрономи који потпишу уговоре радиће као асистенти саветодаваца.

Крагујевац: дан отворених врата за најстарије

Поводом Међународног дана старијих, у згради града Крагујевца организован је Дан отворених врата за представнике удружења пензионера и организација које брину о старима. О потребама и проблемима са којима се свакодневно сусрећу најстарији Крагујевчани разговарали су начелници градских управа за здравство, социјалну политику и друштвену бригу о деци.

У Крагујевцу око четрнаест одсто популације има више од 65 година и један од највећих проблема са којима се ови људи суочавају је социјална искљученост, недовољна информисаност о правима и услугама које у граду постоје и недовољан број специјализованих услуга. Град има око 35.000 пензионера од којих 21.000 има приходе испод просечних пензија у Србији. Од тог броја 3.500 су пољопривредни пензионери.

Представници локалне самоуправе истичу да је град Крагујевац у протеклој години издвојио око петнаест милиона динара за услуге помоћи у кући старим лицима, око четири и по милиона динара за дневне боравке и 68 милиона динара за субвенционисање јавног градског превоза за старе, што износи око 32 одсто укупног буџета социјалне заштите. За наредну годину планирано је развијање нових специјализованих ванинституционалних услуга у складу са усвојеном локалном Стратегијом развоја социјалне заштите, отварање прихватилишта за старе, проширење дневних боравака и покретање телевизијске емисије посвећене овој популацији.

Потврде за студенте

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање подсећа да је крај октобра рок до када студенти који користе породичне пензије морају да доставе потврде о школовању, да им не би била обустављена исплата припадности. На потврде, које се могу предати лично или послати поштом филијали Фонда ПИО која им исплаћује пензију, неопходно је уписати матични број родитеља по коме се користи пензија.

Ученици, иначе, имају право на породичну пензију до завршетка школовања, али најкасније до навршених 20 година живота, а студенти који похађају високошколске установе до навршене 26. године.

„Фића фест“ у Крагујевцу

Седми „Фића фест“, на коме је наступило више од седамдесет љубитеља овог аутомобила из дванаест градова Србије, одржан је у Кнежевом арсеналу у Крагујевцу. Међу изложеним аутомобилима било је и пет најстаријих „фића“ са „контра“ вратима, произведених средином прошлог века, а овогодишња смотра завршена је вођњом главним градским улицама до Спомен-парка у Шумарицама.

Организатор „Фића festa“ је Клуб љубитеља овог четвороточкаша из Крагујевца, који сваке године смотром аутомобила „националне класе“ обележава 18. октобар 1955. године, када је у крагујевачкој фабрици аутомобила почела производње „заставе 750“. Производња најпопуларнијег возила бивше Југославије окончана је тридесет година касније, 18. октобра 1985. године. За три деценије, са монтажних линија крагујевачке Заставе сишло је 923.487 „фића“, а многи од тих аутомобила и данас крстаре друмовима некадашње СФРЈ.

Исплаћена трећа рата помоћи

Трећа овогодишња рата једнократне помоћи најугроженијим пензионерима из Београда у износу од 4.000 динара исплаћена је почетком октобра.

Пензионери који имају пребивалиште на територији Београда и пензије једнаке или мање од 15.696 динара, примили су рату од 4.000 динара доставом на кућну адресу.

Помоћ је добио 64.821 пензионер, а за ту сврху из градског буџета издвојен је 259 милиона динара.

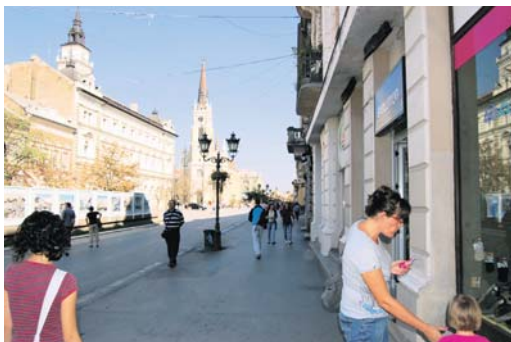

Исплата пензија

Исплата првог дела септембарских примања пензионерима из категорије запослених почела је 11. октобра.

Бившим пољопривредницима први део пензија за септембар исплаћен је 6. октобра, а пензионери самосталних делатности своје целе септембарске пензије примили су 4. октобра.

Нови Сад уплаћује доприносе самосталним уметницима

Одлука Скупштине града Новог Сада да уплаћује доприносе за пензијско, инвалидско и здравствено осигурање онима који су стекли статус лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе почела је да се примењује од 1. октобра ове године.

Доприноси ће се уплаћивати од тог датума под условом да им је репрезентативно удружење у култури – код кога су у евиденцији, утврдило у складу са законом статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност, затим да имају пребивалиште на територији Новог Сада, да им је надлежна пореска управа утврдила обавезу плаћања доприноса у складу са законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање, да укупан приход који су остварили прошле године не прелази износ исплаћене просечне годишње зараде у Републици Србији и, на крају, да немају у својини никакву непокретност осим оне у којој станују.

Износ доприноса које ће им град уплаћивати преко 19 репрезентативних удружења у култури биће на нивоу најниже месечне основице за обрачун доприноса за самосталне уметнике. То ће се радити тромесечно, како је Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање и предвиђено за самосталне уметнике.

Заинтересовани који испуњавају све набројане услове могу да поднесу захтев Градској управи за културу, на обрасцу који се може преузети на сајту www.novisad.rs или лично, у Улици Жарка Зрењанина, број 2. Рок за подношење захтева за стицање права на уплату доприноса за последњи квартал ове године је 1. новембар.

Сврљижани међу најстаријима у Европи

Овогодишњи први октобар, Међународни дан старијих, Сврљижане је још једном упозорио на све демографске промене становништва, односно – на старење. Статистика каже да је становништво општине Сврљиг међу десет најстаријих у Европи, а страхује се шта ће рећи нови попис. Око 70 процената становништва је старије од 65 година, уз податак да трећину те популације чине пензионери.

У Центру за социјални рад општине додају да су села претежно старачка. Читаве породице не само да напуштају села већ и Сврљиг и, у потрази за бољим животом, понекад забораве и своје најмилије. Друштвену бригу о старима у случајевима када остану сами и немоћни преузео је Центар за социјални рад, који их смешта у домове за старе у Нишу, Књажевцу и Алексинцу.

Годинама се причало о томе да се у Сврљигу изгради дом за старе али се због немаштине, изгледа, одустало. Дом здравља пружа медицинску помоћ старим лицима, а помажу и геронтодомаћице. Директорка сврљижког Центра за социјални рад, Весна Недељковић, поводом Међународног дана старих, упутила је најстаријим суграђанима честитку, пожелевши им добро здравље и дуг живот, уз најаву да ће екипа Центра наставити са посетама најстаријим суграђанима.

Укинут бесплатан превоз у Ужицу

Око 7.000 Ужичана старијих од 65 година више неће моћи бесплатно да се возе аутобусима саобраћајног предузећа „Златан превоз“, јер је овај превозник одлучио да, због дуга локалне самоуправе од 14,2 милиона динара, укине поменути повластицу. Ужице је пре неколико година био један од првих градова у земљи који је најстаријим суграђанима

обезбедио бенефиције у јавном превозу, а изгледа да ће бити и међу првима који ће то право укинути.

У руководству превозника истичу да имају уговор по којем су обавезни бесплатно да возе најстарије суграђане, с тим да за сваку издату карту град плаћа половину износа, а другу половину предузеће. Превозник више није у могућности да то чини јер је, због неплаћања обавезе од стране локалне самоуправе, угрожен и сам опстанак фирме. С друге стране, заменик градоначелника Ужица, Милован Петровић, у саопштењу за медије истиче да град на време испуњава све своје обавезе и да је одлука предузећа „Златан превоз“ једнострано кришење уговора у коме је јасно наведено да постоји рок од два месеца за раскид сарадње.

Реална цена хлеба

Векна хлеба „сава“ би до краја године морала, уместо 44, да кошта 36 динара. Звучи невероватно, али су стручњаци сагласни у оцени да до краја године треба очекивати додатно појефтинјење основних и најважнијих намирница: меса, млека, јаја, уља, шећера и брашна. Код шећера ваља очекивати малопродајну цену испод 100 динара, јер је цена на берзама са 1.000 пала на 600 евра по тони. И јестиво уље ће морати да појефтини, јер је откупна цена сада 30, а била је 40 динара, па би производња од 150.000 тона била довољна за домаће потребе и извоз, што би донело цену од 100 до 110 динара.

КАКО ПОПРАВИТИ ФИНАНСИЈСКУ ПОЗИЦИЈУ ФОНДА ПИО

Фискална дисциплина и боља наплата доприноса

Трансфери из републичког буџета Фонду ПИО на име исплате пензија годишње се крећу од шест до осам одсто бруто домаћег производа

Дефицит у финансирању пензијског система је, већ подуже, врло актуелна тема, што не изненађује ако се зна да су у 2010. години нето пензије учествовале са 13,4 одсто у бруто домаћем производу. Законом о буџетском систему за ову годину дефинисана су фискална правила са циљем да се до 2015. године учешће нето пензија у бруто домаћем производу смањи на 10 одсто, а показатељи за првих шест месеци ове године су 12,4 одсто.

– У анализи дефицита основни репер је однос нето пензија и БДП-а, и тај показатељ се користи као упоредни са осталим земљама – објашњава Иван Мимић, директор Сектора за финансијске послове у РФ ПИО. – Ако бисмо посматрали проценат учешћа укупних расхода за пензијско и инвалидско осигурање у БДП-у, тај проценат би, нормално, био виши јер су укупни расходи система у 2010. години, за сва три осигурања (запослени, самосталне де-

латности и пољопривредници), износили 467,5 милијарди динара и учествовали су у БДП-у са 15,9 одсто, а у текућој години са 14,7 одсто. Међутим, требало би имати у виду да Фонд, поред пензија и трошкова спровођења осигурања, покрива и друге трошкове по основу социјалног осигурања, као што су новчане накнаде за туђу помоћ и негу, за телесно оштећење, накнаде из инвалидског осигурања, трошкове здравственог осигурања пензионера и друго. У 2010. години поменути други трошкови номинално су износили око 67 милијарди динара. Чињеница је да ови трошкови утичу на повећање дефицита, односно веће уче-

шће државе преко дотација, али не утичу на проценат учешћа нето пензија у БДП-у.

Побољшање финансијског положаја система пензијског и инвалидског осигурања је циљ и актуелне и свих претходних реформи у области обавезног социјалног осигурања. Решење се налази у врло једноставној, али тешко спроводљивој формули: успорити раст расхода и повећати изворне приходе. Ово је нарочито тешко спроводљиво из позиције Фонда ПИО у коме се рефлектују сви проблеми и економске и социјалне политике, као и рецидиви реформских мера у привреди из ранијих периода. То значи да се финансирање пензијског система не може посматрати парцијално, већ искључиво као саставни део укупног социјалног осигурања и јавних расхода.

Без обзира на све тешкоће у обезбеђењу финансијских средстава и повећање учешћа средстава из буџетских дотација, Фонд успева да од 2004. године врши исплату 12 пензија годишње, а од 2005. године устаљује се систем исплате пензија у текућем за претходни месец. Истовремено, пензије се, сходно законским одредбама, редовно усклађују.

– Јасно је – наглашава Иван Мимић – да Фонд недостајућа средства обезбеђује дотацијама из буџета, али држава је гарант и то су потпуно легални и планирани трансфери. Веће учешће изворних прихода у средствима потребним за финансирање пензија, односно за финансијску позицију Фонда, најбрже и најефикасније може поправити само фискална дисциплина и повећан степен наплате доприноса, уз неминовно повећање броја запослених. На страни расхода једина уштеда се може остварити на начин који је већ спроведен најновијим законским реформама пензијског система, а то је дефинисање рестриктивнијих услова за одлазак у пензију.

Просечно учешће нето пензија у БДП-у за последњих 15 година износи 11,2 одсто, и у поређењу са просеком земаља Европске уније (од 12,2 до 11,7 одсто) Србија је годинама имала исто или чак ниже учешће. С обзиром на то да је учешће нето пензија у БДП-у у 2010. години износило 13,4 одсто, реално је постићи утврђених 10 одсто до 2015. године (како је предвиђено Законом о буџетском систему) само ако пензије буду усклађиване са процентом који је нешто нижи од процента раста бруто домаћег производа.

Г. О.

Закони различити, проблеми слични

На симпозијуму одржаном од 4. до 7. октобра, у Бањи Ковиљачи, учествовали и лекари вештаци из Словеније, Федерације БиХ и Републике Српске

Континуирана едукација и тестирање лекара вештака РФ ПИО настављени су почетком октобра симпозијумом „Саветовање лекара вештака“, у Бањи Ковиљачи, у организацији Дирекције Фонда ПИО. На симпозијуму су учествовали и лекари вештаци пензијских фондова из Словеније, Федерације БиХ и Републике Српске који су са лекарима из Србије размењивали знање и проблеме са којима се сусрећу у свакодневној пракси.

– Закони по којима радимо ми и колеге из Словеније, Републике Српске и Федерације БиХ су различити па не можемо да у потпуности размењујемо искуства. У Словенији је, на пример, лекарима вештацима лакше да раде јер код њих и даље постоје I, II и III

категија инвалидности што је знатно једноставније за вештачење него све подвести под – или способан за рад или 100 одсто неспособан. Ипак, иако се прописи разликују, проблеми у раду су слични – каже за наш лист др Дика Кајевић, начелник у Сектору за оцену радне способности Фонда ПИО.

По његовим речима, основни проблем са којим се лекари у нашем Фонду свакодневно суочавају јесте недостатак кадрова.

– Од више од 3.000 запослених у РФ ПИО у Србији, лекара је само 70, што значи мање од 2,5 одсто укупног броја запослених. Само за првих девет месеци ове године имали смо 65.000 предмета за вештачење, а треба рећи да сваки од њих садржи бар два или три захтева – објашњава др Кајевић.

Поред лекара вештака из српског и осталих пензијских фондова, у раду симпозијума учествовали су и одржали предавања еминентни професори са Београдског универзитета, као што је академик проф. др Владимир Костић са Клинике за неврологију КЦС. Запажене презентације имале су и др Мила Николић, офталмолог, др Сандра

Др Дика Кајевић

Радовић, физијатар, и Јелена Милошевић, психолог, све три из Сектора за оцену радне способности РФ ПИО, као и Деан Премић, директор Сектора за медицинско вештачење словеначког фонда, и др Живота Ловренов, начелник у истом сектору.

Следеће саветовање које лекарима вештацима доноси и одређен број бодова, од укупно 24 потребна за годишњу обнову лиценце, организоваће лекари из Ниша или Крагујевца.

В. А.

КОМИСИЈА ЗА ПРОЦЕНУ КАТЕГОРИЈЕ ИНВАЛИДНОСТИ У ФИЛИЈАЛИ НСЗ НОВИ САД

Већина категоризована првим степеном

Од почетка примене Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, према којем се процена радне способности и могућности одржања запослења за ове особе (ОСИ) обавља у надлежним филијалама Националне службе за запошљавање, већина инвалида који су изашли на комисију у новосадској филијали НСЗ категоризована је првим степеном.

Да подсетимо, када особа на овој комисији, којој председава лекар вештак из Фонда ПИО, добије оцену 0, то значи да она нема здравствених сметњи за заснивање радног односа. Оцена 1 значи да ОСИ има блаже здравствене сметње и да може да се запосли под општим условима, а када је на комисији оцене са другим степеном, то значи да су сметње израженије и да се може запослити под посебним условима. Трећи степен инвалидности добијају особе које су тешко оболеле и не могу више да заснују радни однос.

Др Милорад Орловић, начелник Одељења за медицинско вештачење у Дирекцији

Покрајинског фонда ПИО, каже да његове колеге из Фонда комисијски, са осталим члановима, утврђују здравствено стање

особа са инвалидитетом које су поднеле захтев код НСЗ.

– Ако постоје здравствене сметње за обављање било каквих послова, ми их писмено и наведемо, као и послове које особа може да ради, а које не. Према садашњој статистици, најчешћа оцена је први степен инвалидности – наводи др Орловић.

Његову оцену потврђују и подаци из Филијале НСЗ Нови Сад. Током 2010. године, у којој је поднето 270 захтева за процену, који су сви и обрађени, оцену 0 добило је 13, први степен 230, други степен 18 и трећи степен девет особа са инвалидитетом. У овој години, до почетка октобра, поднето је већ 413 захтева, од којих је 314 решено. Оцену 0 је ове године добило 28, први степен 257, други степен 14, а трећи степен само пет особа са инвалидитетом.

Треба напоменути да се на процену инвалидитета на комисији у Филијали НСЗ Нови Сад у просеку чека око месец дана.

М. Мектеровић

НИШКИ ПЕНЗИОНЕРИ ОБЕЛЕЖИЛИ ЗНАЧАЈАН ЈУБИЛЕЈ

Шест и по деценија плодног рада

Химном „Боже правде“, пригодном беседом председника Удружења, Мирољуба Станковића, надахнутим поздравним говорима представника града Ниша и Савеза пензионера Србије, а затим доделом награда и културно-уметничким програмом, нишки пензионери су, 8. октобра, обележили шест и по деценија плодног рада на заштити статусних и материјалних права, друштвеног положаја и социјалне сигурности лица трећег доба.

– Удружење пензионера Ниша никло је 10. октобра 1946. године, опстало и остало пуних шест и по деценија лидер сродних организација, а да то ни највећи оптимисти нису могли да претпоставе. У то су, међутим, веровале бројне Нишлије, које је првих пет година окупљала, подучавала и усмеравала „шесторка“ са Луком Ђурашковићем на челу – истакао је председник нишких пензионера, Мирољуб Станковић, на свечаној седници Скупштине удружења.

У Нишу данас има више од 63.000 пензионера окупљених у 88 месних одбора по територијалном принципу. Превасходни

Ђуро Перић прима плакету у име др Јована Кркобабића

задатак Удружења је пружање помоћи код савладавања свакодневних тешкоћа старијих, организовање излета и бањског лечења, снабдевање прехранбеним производима и огревом, али и дружење.

Највеће признање Удружења, Плакета са погрсјем цара Константина, печатом Наиса из 3.

века и Христовим монограмом, додељена је, поводом овог јубилеја, др Јовану Кркобабићу. Плакету је, пошто је први човек српских пензионера био оправдано одсутан, примио заменик председника Савеза пензионера Србије, Ђуро Перић, коме је такође уручено признање за посебан допринос социјалном

положају најстаријих. Постхумно је награђен дугогодишњи председник Удружења, Петар Јовановић, док је градски већник Милорад Стошић садашњем председнику Мирољубу Станковићу уручио златник за дугогодишњу одличну сарадњу са градским структурама.

С. Несторовић

СЕДНИЦА ИЗВРШНОГ ОДБОРА САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ

Очекује се помоћ Покрајине

На недавној седници Извршног одбора Савеза пензионера Војводине исказано је велико интересовање за хуманитарну помоћ која треба да стигне од покрајинских органа власти. Помоћ у намирницама и средствима за хигијену је стизала и ранијих година, а све општинске и градске организације већ су комплетирале спискове материјално најугроженијих чланова. Милан Ненадић, председник војвођанских пензионера, рекао је да је Савез већ упутио захтев Влади Војводине, те да се ускоро очекује и њихов позитиван одговор.

Челни људи Савеза пензионера Војводине (СПВ) прихватили су и предлоге Комисије за избор и именовања за попуно упражњених места у органима Савеза пензионера Војводине и Савеза пензионера Србије. Извршни одбор ће тако на наредној Скупштини кандидовати Милутина Синђелића, председника ОУП Вршац, за новог потпредседника СПВ, Јосипа Мереија, в.д. председника ОУП Сомбор, за члана ИО СПВ, Владу Милошевића, председника ОУП Бач, за члана Надзорног одбора СПВ, и Миодрага Лисицу, пред-

седника ОУП Нова Црња, и Младена Марковића, председника организације пензионисаних радника НИС Нафтагас промет Нови Сад, за чланове Комисије за избор и именовања СПВ. Вукашин Ранђеловић, председник ОУП Оџаци, предложен је за члана ИО Савеза пензионера Србије.

Дугогодишњи пословни партнер Савеза, осигуравајућа кућа ДДОР Нови Сад, на седници Извршног одбора представила је члановима свој нови производ. Понуђено им је проширење сарадње на уговарање осигурања

под називом „Помоћ у кући“, које је тренутно јединствен производ у овој бранши у Србији. Кроз овај вид осигурања корисницима, у овом случају бакама и декама, обезбеђује се помоћ 24 часа у хитним ситуацијама, рецимо у случају водоинсталатерских, браварских, зидарских и кровопокривачких, електричарских радова итд., а услуга подразумева организацију помоћи, покриће трошкова за излазак, трошкове рада стручних и овлашћених лица и привремене смештај.

М. Мектеровић

Регионална сарадња и заједнички циљеви

Представници синдиката пензионера Србије, Хрватске, Словеније, Федерације БиХ и Републике Српске окупили су се, од 10. до 12. октобра, на Регионалној конференцији у Београду. Сусрет је организован уз подршку SPI CGIL, синдиката италијанских пензионера, а сарадња ових организација започета је на сличном скупу који је одржан прошле године у Загребу. Конференцију је отворио Петар Митровић, председник Синдиката пензионера Србије „Независност“, који је истакао да су кретања у области пензијског и инвалидског осигурања и социјалне сигурности старијих лица у земљама бивше СФРЈ неповољна.

– Веома је значајно да смо се окупили, а циљ конференције је усвајање резолуције чија је суштина да синдикати пензионера инсистирају на целовитим реформама, односно на томе да се промене не дешавају само на страни расхода, већ и на приходној страни. Залажемо се и за јачање пензијског система који је заснован на међугенерациској солидарности. По европским стандардима фондови ПИО се третирају као институције друштвене солидарности у чијем управљању учествују они који издвајају средства и корисници тих средстава. Реформа ПИО је, као и у већини земаља, изнуђе-

на финансијском неодрживошћу система и притиском међународних финансијских организација. Добро је да је на челу Партије уједињених пензионера Србије управо др Јован Кркобабић, који се доследно залаже за интересе старијих грађана – нагласио је Петар Митровић.

Учесници скупа су се кроз излагање Радине Тодовић, државног секретара у Министарству рада и социјалне политике, упознали са реформом система ПИО у Србији. Она је навела разлоге који су довели до процеса реформе и свих промена од 2001. године до данас, уз констатацију да садашња фаза подразумева наставак реформе пензијске администрације.

Ливио Мелгари је испред SPI CGIL рекао да се и италијански

пензионери налазе у тешком положају, али да сваку кризу треба посматрати и као могућност из које се излази јачи. Италија, поред овог има још два синдиката, а најзначајније је да SPI CGIL функционише као целина, односно као конфедерација радничке и пензионерске синдикалне организације, тако да и пензионери заједно с радницима постају субјект за преговоре. Представник ФЕРПЕ (Европска федерација пензионера и старијих особа) присутнима је упутују поруку која је истовремено и мото ове организације – да сви синдикати треба да буду заједно окупљени око истих идеја, и да буду солидарни. Ова организација броји више од 150 милиона чланова, а Хрватска и Словенија су њени пуноправни чланови, док је БиХ посматрач.

Председник Синдиката пензионера Хрватске, Стјепан Крајачић, рекао је да су у Хрватској готово три године замрзнуте пензије и да се 13 одсто пензионерске популације налази у зони сиромаштва.

– Ми се као непрофитна, неполитичка и хуманитарна организација боримо за права пензионера и за адекватну социјалну и здравствену заштиту старих. Само у Загребу има 1.144 особа старијих од сто година, а 27 одсто старих Загребчана су самци. Од укупног броја пензионера, њих 85 одсто је, условно речено, здраво а 15 одсто су немоћни, непокретни или отежано мобилни – додао је за наш лист Стјепан Крајачић.

Након председника Синдиката пензионера БиХ, о специфичности овог синдиката говорио је и председник синдиката Републике Српске истакавши да ову организацију чини другачијом управо то што је реч о два ентитета. Он је навео да у Републици Српској има више од 230.000 пензионера и скоро исто толико незапослених. Председник Синдиката пензионера Словеније објаснио је да се око 40 одсто активности ове организације односи на проблем пензија, 40 одсто на здравствену заштиту, а 20 одсто активности везано је за прилив нових чланова.

Јелена Оцић

РУМА

Гости из Словеније и Републике Српске

Чланови колектива Геронтолошког центра „Срем“ у Руми угостили су недавно колеге из Љубљане и Бањалуке, са којима су разговарали о раду и бризи о старима. Директорка румске установе, Марија Станојчић Срака, и њени сарадници упознали су госте са организацијом и радом са корисницима у ГЦ „Срем“.

У посети су били Борис Копривникар и Изток Полак из Асоцијације социјалних институција Словеније, а из Социјално геронтолошког центра у Бањалуци директор Винко Лолић са сарадницима Надом Јукић, Мирјаном Тодоровић и Драгом Томашевићем. Гости су изразили задовољство што су имали прилику да виде у каквим условима живе становници дома за старе, који је један од најбољих у Србији.

Д. Р.

ЧЕТВРТА ОЛИМПИЈАДА СПОРТА, ЗДРАВЉА И КУЛТУРЕ ТРЕЋЕГ ДОБА

Најбројније такмичење до сада

Од 28. септембра до 2. октобра на Олимпијади у Сокобањи најстарији још једном показали да године нису препрека за спортска надметања и одличан провод

Више од 750 старијих грађана Србије учествовало је на овогодишњој, четвртој по реду Олимпијади спорта, здравља и културе трећег доба. За спортска такмичења пријавио се 571 такмичар: 198 жена и 373 мушкарца. Они су у Сокобању ове године дошли распоређени у 133 екипе, представљајући 70 српских градова.

Од првог тренутка по доласку у хотел спортски и такмичарски дух осећао се на сваком кораку. Интересовање за пријављивање екипа за све спортске дисциплине: брзо ходање, риболов, пикадо, шах, стрелаштво, трку живота, било је велико и сви учесници су журили да на време убележе такмичаре на листу. Свечаност отварања игара била је на висини олимпијских такмичења – организатор, Савез пензионера Србије, потрудио се да сваком учеснику обезбеди мајицу са логом Олимпијаде, беџ и идентификациону картицу; обезбеђене су награде, пехари и дипломе за победнике у свим појединачним такмичењима, за победничку екипу штафете у брзом ходању, као и за победнике у Трци живота. Олимпијаду су званично

отворили Ђуро Перић, заменик председника Савеза пензионера Србије и народни посланик, Василије Белобрковић, председник Организационог одбора и први човек београдских пензионера, и Димитрије Лукић, председник СО Сокобања.

Подизањем олимпијске заставе игре су и званично биле отворене и такмичења су могла да почну. Они који су очекивали да ће припадницима трећег доба бити важно само да учествују, јако су се преварили јер је свим такмичарима било и те како стало до победе и победничког пехара. Наглашен спортски и такмичарски дух није ипак надјачао фер-плеј борбу, тако да су бурна навијања била једини пратилац свих такмичења.

Огромна воља за победом, жупна борба и велика гужва најбоље описују и стање током новонастале дисциплине IV Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба. Наиме, дисциплина

„пеналције“ је веома успешно одржана на спортским теренима сокобањског хотела „Здрављак“.

Сви такмичари су са једнаким ентузијазмом ушли у трку за медаље. Несвакидашње „шутирање пенала“ одушевило је све присутне, али је и задало много посла судијама јер је учествовао велики број такмичара. Даме и господа трећег доба поделили су се у два тора и такмичења су се одвијала потпуно независно. Приметно је било да су припаднице лепшег пола биле много дисциплинованије и мирније, а међу мушкарцима се осетила знатна тензија, те се чуло и повремено довикивање због нестрпљења.

Један од најпоријних учесника свакако је био и Петар Миљковић из Ниша, који је ове године напунио храбрих 95 година. Чика Пера је већ познат на Олимпијади, а раније је трчао чак и маратоне. Сви присутни су били одушевљени његовим лопташким умећем, што је допринело још

занимљивијој атмосфери током надметања.

У шест овогодишњих дисциплина подељене су 42 медаље најуспешнијима, заједно са дипломама Организационог одбора Олимпијаде и књигама издавачке куће Лагуна. За спортска надметања пријавило се, рекли смо, такмичара више него икад, а најстарију екипу IV Олимпијаде спорта, здравља и културе чиниле су Нишлије: Момирка Џунић, Миливоје Милић, Вељан Малаковски и Петар Мирковић, који заједно имају пуних 350 година. Победник у генералном пласману, односно екипа која је освојила највише бодова је Савезни МУП, друга је била екипа из Ковачице, док су се домаћини, Сокобањци, пласирали на треће место.

Поводом одржавања овогодишње Олимпијаде спорта, здравља и културе Институт за онкологију и радиологију Србије поставио је у Сокобањи мобилни мамограф: до 2. октобра, дана када су последњи олимпијци испраћени кући, медицинска екипа на челу са примаријусом др Мирославом Креачићем извршила је више од 700 прегледа. Мамограф је обезбеђен у сарадњи са Министарством здравља, а на прегледе су долазиле не само учеснице Олимпијаде и становнице Сокобање, већ и жене из суседних градова – Бољевца, Књажевца и Алексинца.

У пратећем програму спортских надметања, на Олимпијској сликарској колонији окупило се десетак уметника, а Момчило Вуксановић, иницијатор и покретач колоније, организоваће израду каталога, као и изложбу свих радова. Веома је важно што концепт колоније није тематски, јер то доприноси развоју уметничких слобода, сматрају учесници.

И поред напорних активности и такмичења, није изостајало ни дружење уз песму и игру у вечерњим сатима, које се продужавало до дубоко у ноћ, а током дана су организовани и излети у околину Сокобање, песничке вечери и друга окупљања.

Весна Анастасијевић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Accessories (1)

Snipping Tool

Snipping Tool је програм који нам омогућава да снимимо било који објекат или исечак са слике на екрану. Можемо да користимо миша или оловку за писање по екрану да бисмо обележили жељени исечак.

Поступак за исечање је:

- 1) кликнемо на дугме **Start**;
- 2) кликнемо на **All programs**;
- 3) кликнемо на фолдер **Accessories**;
- 4) изаберемо програм **Snipping Tool**;
- 5) екран ће се засенчити и на њему ће се приказати прозор **Snipping Tool**. Тада кликнемо на стрелицу поред дугмета **New** и изаберемо форму исечка:
  - a) **Free-form Snip** – исечак у слободној форми (изведен слободном руком);
  - b) **Rectangular Snip** – исечак у облику правоугаоника;
  - c) **Window Snip** – исечак који обухвата само облике у форми прозора;
  - d) **Full-screen Snip** – исечак целог екрана;

Напомена: Уколико смо одабрали **Full-screen Snip**, прелазимо на корак 8, а уколико смо одабрали **Window Snip**, кликнемо на жељени прозор на екрану, па прелазимо на корак 8.

б) цео екран ће се осенчити и тиме нам приказати да смо добили подлогу са које узимамо исечак;

7) поставимо курсор на место на екрану одакле желимо да започнемо исечак, кликнемо левим тастером миша, држимо га и померамо миша тако да ширимо исечак до жељене величине, па пустимо леви тастер миша;

8) на екрану ће се појавити нови прозор **Snipping Tool** у коме можемо даље да обрађујемо издвојени исечак.

Отворени прозор за обраду издвојеног исечка (који је приказан у централном делу прозора) на врху садржи траку са падајућим менијима у којима се налазе опције за рад са исечком (**File, Edit, Tools, Help**). Испод те траке се налази командна трака са издвојеним командама у виду икона, које представљају скраћени пут до опција које се налазе у менијима и олакшавају нам обраду исечка:

- a) **New Snip** – користимо је за креирање новог исечка;
- b) **Save Snip** – користимо је за снимање (чување) креираног исечка;
- c) **Copy** – користимо је за копирање исечка;
- d) **Send Snip** – користимо је да бисмо послали исечак као прилог (Attachment) e-mail поруке;
- e) **Pen** – користимо је за избор боје и дебљине оловке за писање по исечку;
- f) **Highlighter** – користимо је за писање фломастером по исечку;
- g) **Eraser** – користимо је за брисање направљених промена на исечку.

Поступак снимања обрађеног исечка је:

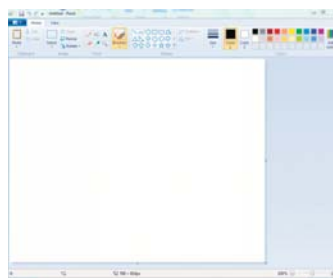
- 1) кликнемо на икону **Save**;
- 2) на екрану ће се појавити прозор **Save As**, па у адресној траци изаберемо фолдер у коме желимо да сачувамо исечак;
- 3) у поље **File name** укацамо име исечка;
- 4) кликнемо на дугме **Save**.

Calculator

Калкулатор је програм који се налази у фолдеру Accessories и омогућава нам да извршавамо операције сабирања, одузимања, множења, дељења, али такође нуди и напредне операције везане за статистичке функције. Операције и бројеви се могу уносити преко тастатуре, али и кликом миша на дугмад калкулатора.

Paint

Paint је програм који се налази у фолдеру Accessories и користимо га за рад са битмапираним сликама које можемо да цртамо и исправљамо тачку по тачку.

Насловна линија

Насловна линија (основни тулбар) јесте трака која се налази на врху прозора Paint (изнад палета за рад) и увек остаје на екрану без обзира на то коју смо опцију покренули.

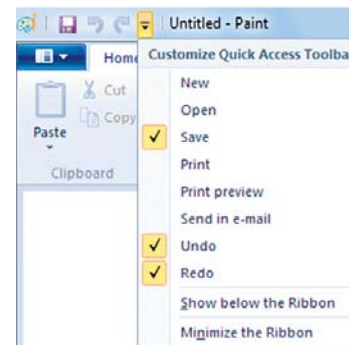
Састоји се од следећих икона:

- 1) **Save** – чување слика (цртежа);

2) **Undo** – поништавање претходне команде;

3) **Redo** – повратак на последњу команду.

Извлачење икона на насловну линију

На насловну линију (основни тулбар) можемо извући још неке иконе које често користимо. Поступак је:

- 1) кликнемо левим тастером миша на стрелицу која се налази иза икона насловне линије;
- 2) на екрану ће се појавити прозор који се састоји од најчешће коришћених основних команди;
- 3) кликнемо на команду (чекирамо је) коју желимо да поставимо на насловну линију:

- a) **New** – креирање нове слике;
- b) **Open** – отварање постојећих слика;
- c) **Print** – штампање слика;
- d) **Print preview** – преглед слика;
- e) **Send in e-mail** – слање слика електронском поштом.

Напомена: Опцију **Show below the Ribbon** користимо за постављање икона насловне линије испод траке са палетама, а опцију **Show above the Ribbon** користимо за постављање икона насловне линије изнад траке са палетама. Опцију **Minimize the Ribbon** користимо за уклањање и постављање траке са палетама.

Наставиће се
Предраг Јовановић

Мало другачији ручак

Проја са пивом и семенкама

(за шест особа)

Време припреме: 30 минута

Састојци: шоља белог брашна, шоља и по кукурузног брашна, две шоље пива, пола шоље уља, 150 гр разног семења (сунцокретово, бундевино, ланено, сусам), со, прашак за пециво.

Начин припреме: Плех подмазати и посути половином семенки. Помешати једно и друго брашно, а затим додати пиво, уље, со, прашак за пециво. Сипати преко семења у тепсију, па посути равномерно остатком семенки. Пећи у загрејаној рерни на 200 степени, да лепо порумени.

Мусака од бораније

(за шест особа)

Време припреме: 70 минута

Састојци: килограм бораније, 500 гр млевеног меса, две главице црног лука, два чена белог лука, неколико кашика уља, два кисела млека, три јајета, со, бибер, кашика вегете, сецкан першунов лист.

Начин припреме: Боранију очистити, опрати, исећи на пола, кратко обарити и оцедити у ђевџиру. На три кашике уља испржити једну главицу црног лука и бели лук, додати боранију па динстати, сипати вегету. На мало уља испржити главицу црног лука, додати млевено месо, со, бибер. Подмазати одговарајућу посуду. Ређати ред бораније, ред млевеног меса док се не утроши маса. Завршити боранијом. Умутити јаја, додати кисело млеко и тиме прелити боранију. Пећи у загрејаној рерни око 40 минута, на 180-200 степени, да лепо порумени.

Напомена: По потреби у кисело млеко и јаја може се додати и мало обичног млека.

Торта чоколадно дрво

Време припреме: око два сата

Састојци: 10 јаја, 300 гр шећера, 200 гр ораха, 250 г путера, кашика брашна.

Начин припреме: Умутити шест беланаца са шест кашика шећера, па додати жуманца, шест кашика млевених ораха и кашику брашна. Пећи у тепсији од шпорета око 30 минута на 180° Ц. Печено истрести на влажну крпу и увиди у ролат.

Фил: Истопити 150 гр шећера за грилијаж, додати 150 гр сецканих ораха. На науљену тацну вадити кашиком грилијаж. Кад се охлади самлети га или ситно истуцати. Умутити четири јајета са 12 кашика шећера и кувати на пари. У прохладено додати путер и умутити. Фил поделити у два дела: у један део додати грилијаж и тиме филовати ролат изнутра. Крајеве (око пет центиметара) одсећи па ставити бочно на ролат.

Другим делом фила намазати тарту споља.

Напомена: Торта треба да изгледа као пань. Кад се нафилује споља, могу се виљушком урадити шаре да подсећају на кору дрвета.

Ослић и кромпир

(за четири особе)

Време припреме: 50 минута

Састојци: 500 гр филета ослића, 700 гр кромпира, четири чена белог лука, мало рузмарина, першунов лист, дл маслиновог уља, 0,5 дл млека, со, бибер.

Начин припреме: Опрати кромпир са љуском и ставити да се скува. Куван кромпир огулити и исећи на колотове. Филете ослића кувати у посољеној води око 15 минута на лаганој ватри. Скуван ослић очистити од евентуалних костију и кожице, уситнити га на мање комаде. Ослићу додати исецкан бели лук, исецкан першун, рузмарин, со, бибер, и лагано све измешати. Посуду за печење намазати добро уљем, па сложити ред кромпира, мало га попрскати млеком, ред ослића и тако док се не утроши маса. Завршити кромпиром. Прелити га остатком уља и пећи у загрејаној рерни 20 минута на 180° Ц.

НЕОБИЧНА УПОТРЕБА ОБИЧНИХ СТВАРИ

ЈАБУКЕ

Приликом печења пилета у рерни учини вам се да је оно остало суво. Да се то не би догађало, пре печења у пиле треба ставити целу јабуку. Након печења јабуку извадите, а пиле ће бити знатно сочније и укусније.

Жути шећер се често стврдне и створе се грудве када дође у додир са влагом. Ставите шећер у пластичну кесу, додајте кришку јабуке. Добро затворите и оставите да стоји на сувом дан, два. После тога шећер ће бити за употребу. Ако сте пресолили чорбу, супу, убаците неколико кришки јабуке или кромпира. Нека се кува још 10 минута. Извадите кришке које су упиле вишак соли.

ГОРКА СО

(МАГНЕЗИЈУМ СУЛФАТ)

Употребљава се у медицини, али и у домаћинству. На пример: имате проблеме са пужевицама голаћима који гмижу по стазама, травњацама... Те путање посипите горком сољу и нећете више имати проблема.

Горка со се такође може употребити за лепшу и зеленију траву у дворишту. У шест литара воде растворите три кашике горке соли и тим раствором испрскајте траву, а након тога је испрскајте обичном водом да би земља боље упила раствор горке соли.

Припремила:
Софија Доминковић

ОСМА СМОТРА ХОРОВА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ

Већ традиционална, осма по реду, Смотра хорова пензионера Војводине одржана је почетком октобра у Суботици, у организацији Градског удружења пензионера града домаћина и уз значајну подршку Савеза пензионера Војводине. Своје вишегласне бравуре у прелепој сали „Зорица“, у близини чувеног суботичког „бувљачка“, исказало је ове године око 350 бака и дека из девет војвођанских хорова и једног хора из Лесковца.

Драгица Лучев, председница ГУП Суботица, заједно са тридесетак чланова и активиста, учинила је све да се учесници и гости на овој манифестацији осећају угодни и да наступи ових вредних хориста у трећем добу протекну, као што је програм и предвидео, беспрекорно. Драги гости суботичких сениора, између осталих, били су и Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, као и Мирко Ковачевић и Милош Јаковљевић, чланови руководства Савеза. Гост манифестације био је и Станко Нимчевић, функционер Савеза инвалида рада Србије и Војводине.

Иако смотра није имала такмичарски карактер, видљив је био напредак у квалитету наступа учесника – певача и музичара, у односу на претходне године. Добрим знаљцима ове врсте музичке уметности, али и свима у публици било је јасно да је то искључиво плод марљивог рада и редовног вежбања.

– Сви хорови су добри и труде се да се што боље прикажу на сцени. Очигледно је да су више радили са певачима, али су се и „кадровски“ ојачали – запажања су Зорице Француски, хоровађе кикиндског хора и пензионисане наставнице музике.

Према речима Бранислава Гагића, професора у зрењанинској Музичкој школи и председника Удружења дувачких оркестара Војводине, видљиво је да су хорови из године у годину све квали-

Додела захвалница

Публика добро „загрејала“ дланове

Публика на ногама

Хор домаћина

тетнији, а неки су и знатно унапредовали у односу на ранији период. Он сматра да су то постигли чешћим увежбавањем репертоара, и по неколико пута недељно, и ангажовањем појединаца који су „писменији“ када су ноте у питању.

Наравно, и публика је препознала тај нови квалитет у изведбама хорова, те није штедела дланове у громогласним аплаузима, а ни гласне жице када су, заједно са бакама и декама на бини, певали познате староградске песме, евергрин мелодије, али и дела музичких класика, на српском језику, као и на језицима народности. Ни извођачи нису крили задовољство:

– Овде нам је врло пријатно и носимо лепе утиске из Суботице – рекле су углас Србислава Томић, хоровађа, и Радмила Здравковић, председница Секције жена при лесковачком Удружењу пензионера, којима је овога пута наступ на смотри делом финансирао и локална самоуправа Лесковца.

Михајло Бабин, пензионисани професор који наступа за хор из Новог Сада, закључио је:

– Лепо је када се ми у трећем добу посвећујемо музици и уметности, те нам то испуњава живот ведрином и оптимизмом, јер он некада уме да буде и тегабан када нам је нарушено здравље.

Драгица Лучев уручила је захвалнице и цвеће руководиоцима и диригентима пензионерских хорова из Апатина, Панчева, Сремске Митровице, Новог Сада, Кикинде, Сомбора, Зрењанина, Вршца, Суботице и Лесковца за њихов наступ на овогодишњој смотри. Захвална је била и публика јер је пријатно провела време и уживала уз познате мелодије и квалитетно извођење, уз очекивање да се традиција одржавања ове културно-уметничке манифестације настави и наредних година.

Мирослав Мектеровић

НИ ВИШЕДЕЦЕНИЈСКИ БРАКОВИ НЕ МОРАЈУ ДА БУДУ ДОЖИВОТНИ

Фото: Д. Цветановић

Крај као НОВИ почетак

Дужи животни век и промењени културолошки обрасци спадају у најчешће разлоге што развод у старијим годинама више није реткост

Прослава је била како доликује прилици, обележавању 40-годишњице складног брака једног од најпознатијих парова америчке политичке елите, бившег потпредседника САД, Ала Гора, и његове животне сапутнице Типер са којом има четворо одрасле деце. Шок је уследио две недеље потом.

Родбину и пријатеље слављеници су и-мејлом обавестили да су после „дуже и пажљивог промишљања“ одлучили да се разиђу, да је та одлука заједничка и коначна, да је неће више коментарисати и да стога моле да се поштује њихова приватност.

Прича је позната и свакако не би била медијски актуелна да не служи као савршена илустрација новог и, статистички и социолошки, још недовољно истраженог феномена – учесталих развода у старијем добу, односно разлаза брачних партнера после више деценија живота под истим кровом.

Многи су склони да ово назову трендом 21. века што није без основа, јер појава је уочена тек у последњих неколико година, с обзиром на то да су и неопходни предуслови за њену појаву плод модерног доба.

Ту се најпре мисли на животни век и његово трајање. Једноставно, дуже се живи. У

браку или ван њега, али то је биолошка чињеница.

„У ранијим генерацијама бракови особа у педесетим или шездесетим годинама по правилу су се окончавали смрћу једног од супружника“, подсетио је на страницама „Њујорк тајмса“ Ралф Ричард Бенкс, професор права на Стенфорд универзитету, напомињући да то што је данас развод све учесталији чинилац престанка брачне везе осликава како померену границу људског века, тако и промењене културолошке обрасце.

„Очекивања од брака већа су него икад. Људи данас траже партнера не само ради плаћања рачуна и подизања деце, већ хоће некога ко ће их суштински разумети и донети им потпуно лично испуњење“, износи свој став овај стручњак, и даје речит пример. Некад је неко од рецимо шездесет година, ако није могао да рачуна на више од неколико година квалитетног живота, био спреман да истрпи лош брак, али данас кад објективно, под условом да је здрав, има испред себе још неких двадесетак година, логично је да пожели да то време проживи како ваља.

А то „како ваља“ управо може да подразумева раскид с дотадашњим животом, правилима, обавезама, па самим тим и са супружником.

„Уморио сам се од сталних угађања и компромиса. Сад могу да радим шта хоћу и кад хоћу“, написао је у свом коментару „Тајмсов“ 73-годишњи, срећно разведени читалац и кроз описан лични доживљај исказао оно што покушавају да објасне социолози и психолози.

Овај новопечени самац је у нечему ипак изузетак. Јер, у касним разводима жене су већи добитници од мушкараца. Статистички, од бракова разведених у САД у скорањем периоду, осам одсто чине везе које су трајале између 30 и 50 година. Истовремено, у две трећине случајева иницијатори за те позне раскиде су жене.

У млађем добу је обрнуто. Мужеви су ти који чешће напуштају кућу, обично ради друге жене, остављајући дотадашњој супрузи терет подизања деце. У старости ствари се битно мењају, мушкарци се теже сналазе у новонасталој ситуацији, поготово ако су принуђени да се старају о себи, што је добро познат проблем кад је реч о удовцима.

Чини се, међутим, да је мање позната околност на коју указује социолог Ендрју Чарлин са универзитета Џон Хопкинс, да кад дође тренутак за бригу о остарелим разведеним родитељима, мајке су у очитој предности и могу много више да рачунају на пажњу деце, поготово ћерки.

Али, док су још у добром здрављу и снази, жене у касним педесетим и раним шездесетим годинама откривају са великом енергијом и ентузијазмом да се живот ту не завршава, већ да много тога још може да се уради, и сматрају да ако иза себе већ имају неуспео брак, не морају да га настављају даљим лошим животом и фрустрирајућим односом са партнером који не дели њихова осећања, жеље, интересовања. Зато бирају да крену својим путем, што свакако није лако али је изазовно и подстицајно.

Д. Драгић

Ирска: реформа „на одложено“

Примена пензијског система за јавни сектор почеће одмах, али резултати ће се видети – тек за 40 година

Ирска, „Келтски тигар“ – она земља која је више од десет година била пример за угледање због начина на који је уредила своју невелику економију, модернизовала је и привукла стране инвеститоре – данас је у друштву „болесника“ евро зоне чији је била „првоборац“, јер је заједничку монету прихватила од самог оснивања монетарне уније, 1. јануара 2002.

Док је ирска економија између 2005. и 2007. године расла по стопи од шест одсто (било је то време кад смо и сви ми на Балкану хтели да будемо као Ирска), глобална рецесија која је као ураган протутњала 2008. и тамо је направила пустош. Сломиле се иначе пренадувано тржиште некретнина (и пратећа грађевинска индустрија), опасно заљуљао цео банкарски систем који је морао да буде спасаван од државе и, наравно, у том процесу се ољуштила позлата са ирског имица.

Уследиле су оштре редукције државног буџета, али то није било довољно да компензује смањени прилив средстава у њега због редуциране економије, па је дефицит у прошлој години достигао астрономских 32,4 одсто бруто националног производа, свега што привреда оствари за годину дана. Био је то највећи светски дефицит, па је разумљиво што је у помоћ притекао глобални финансијски полицајац (или ватрогасац, како кад) – ММФ – са пакетом помоћи од 112 милијарди долара.

Кад се све ово узме у обзир, било је очекивано да ће на дневни ред доћи и трошак који је неизбежан део сваког државног рачуна: трошак за пензије. Ирска влада је недавно пред-

ложила реформу пензијског система за јавни сектор, дакле за све оне који су на платном списку државе, од чиновника у администрацији, до лекара и медицинских сестара, полицајаца, ватрогасаца, просветних радника и других.

Изнаенађење је, међутим, садржај те реформе. Она ће се, разумљивим језиком речено, обавити „на одложено“. Почеће да се примењује одмах, али резултати ће се видети – тек за 40 година!

Плату од државе тамо данас прима 280.000 људи (Ирска има 4,7 милиона становника), али нико од њих неће осетити промену. Нови режим важи само за оне који се тек запошљавају у некој од државних служби.

То значи да ће се сви они који раде пензионисати по досадашњем систему: право на пензију стичу са 65 година живота, њена висина се одређује према последњој примљеној плати, а повећава у складу са повећа-

њима зарада оних из бранше у којој је нови пензионер радио.

Али, радни уговори које ће са државом склопити новозапослени (или новоизабрани – у ову категорију спадају и посланици дводомног ирског парламента и председник) биће другачији. Животно доба за пензију ће се најпре померити на 66, а онда на 67 и 68 година. Пензија ће се израчунавати на основу просека током целог радног стажа (што је свакако неповољније од њеног одређивања по плати на самом крају каријере). И, најзад, повишице ће се одређивати по индексу цена на мало, што значи да ће бити скромније.

На овај начин државни трошак за пензије њених некадашњих намештеника треба да се смањи за 1,8 милијарди евра годишње. Предлагач – надлежни министар – ново решење је оценио као „далекосежну промену“ и систем који је праведнији од досадашњег, са чим се није сложио синдикат просвет-

них радника који тврди да ће запослени по новоме више давати у пензијски фонд него што ће од њега добијати.

Реформу је критиковала и асоцијација послодаваца која сматра да промене морају да буду радикалније и тражи да нови систем одмах важи и за оне који већ раде. „Ирска једноставно није у стању да финансира садашње обавезе за пензије јавног сектора“, каже се у њиховом саопштењу.

У том сектору пензије су иначе дарезљивије него у приватном јер су пре избијања кризе, када се веровало да ће просперитет вечито да траје, знатно повећане: у прошлој години су, у поређењу са 2005, биле чак за 65 одсто веће, при чему је број запослених повећан само за девет одсто. „Требало им је пет година да се обезбеде, а протећи ће 40 пре него што то почне да се враћа“, гласио је цинични коментар једног незадовољника.

М. Бекин

ТОПОЛА НА ТУРИСТИЧКОЈ МАПИ СРБИЈЕ

Завршена „Опленачка берба”

Пуцањ из трешњевог топа крај Карађорђевог споменика у Тополи и ове године је означио почетак традиционалне „Опленачке бербе” и Сабора народног стваралаштва Србије. На овим манифестацијама представили су се шумадијски виноградаре, винари и воћари, као и велики број културно-уметничких друштава, фолклорних ансамбала и изворних певачких група. Овогодишњу, 48. „Опленачку бербу” отворили су министар културе у Влади Републике Србије, Предраг Марковић, и председник општине Топола, Драган Јовано-

вић, након чега је за посетиоце отворена Винска улица у којој је одржан сајам вина, сувенира и домаће радиности.

У оквиру „Бербе” приређена је изложба грожђа, воћа и осталих пољопривредних производа, а свечани дефиле свих учесника улицама Тополе означио је почетак 39. Сабора народног стваралаштва у чијем ревијалном програму су наступили најбољи фолклорни и певачки ансамбли и инструменталисти са сабора народног стваралаштва одржаних током ове године у Србији, као и гости из Словеније. За љубитеље ликовне уметности

приређена је изложба слика 39. Липовачке колоније, а одржан је и округли сто посвећен традицији манифестације. Најуспешнијим учесницима додељене су награде за најлепшу песму о вину и љубави, најаутентичнији сувенир и најкомплетнији наступ на „Опленачкој берби”.

За многобројне посетиоце који су упркос лошем времену одлучили да посете Карађорђево град, приређени су концерти на којима су наступили бенд „Долче вита”, победник овогодишњег Сабора трубача у Гучи, Дејан Лазаревић, као и Јелена Гербец са „Лајв бендом”. Мани-

фестација је завршена спектакуларним концертном Жељка Јоксимовића у Тополи и великим ватрометом на Опленцу.

Иначе, према подацима Туристичке организације општине Топола, у Србији има 2.700 регистрованих сличних манифестација, а „Опленачка берба” је пета по значају. Топола својим богатим историјским наслеђем, културним садржајима и винским туризмом привуче више од 100.000 посетилаца годишње и по томе се сврстава у ред најзначајнијих места на туристичкој мапи Србије.

Милош Сантрач

МЕЂУНАРОДНИ МЕСЕЦ СОЛИДАРНОСТИ СА СТАРИМА У НИШУ

Да им старост буде лепша

Концертном хора „Учитељска лира”, којим је дириговала Наталија Костић, уз клавиру пратњу Верице Милутиновић, у Нишу је почело обележавање Међународног месеца солидарности са старима. Сваког другог дана до краја октобра корисници Геронтолошког центра имаће прилику да уживају и активно учествују у некој од бројних манифестација припремљених специјално за ову прилику.

Прва у низу била је позоришна представа „Пљачка трећег маја”, у извођењу Студентског културног центра, чије су актере старије Нишлије испратиле дуготрајним аплаузом. Музичко вече на којем су се, као на траци, смењивали извођачи народних и забавних песама и фолклористи са сплетом игара из Понишавља и Шумадије, трајало је до дубоко у ноћ, а окончано је песмом „Прође лето тридесето” из три стотине грла.

И надметање у друштвеним играма било је интересантно и крајње неизвесно, уз ср-

дачан стисак руку и договор за скорашњи реванш неком другом пригодом. А ученици Нишке музичке школе освојили су баке и деке сјајним концертном и обећали да ће, кад год то старине буду зажелеле, поново доћи да их бар музиком врате у младост.

Незаборавно је било и дружење са корисницима и запосленима из Геронтолошког

центра Лесковац, јер су се после више од пола века срели другови из школских клупа и студентских дана, а подједнако интересантна је била и рођенданска прослава за чланове клуба.

По речима руководиоца Клуба Геронтолошког центра, Драгољуба Марковића, до краја месеца корисници ће заједнички посетити изложбу цвећа у Тврђави, уживати у надигравању фолклорног ансамбла „Теодора”, такмичиће се у прављењу најбољег бакиног колача и угостити ученике ОШ „Беле-кула”, који су за старије комшије припремили разноврстан културно-уметнички програм.

Обележавање Међународног дана солидарности са старима колектив и корисници Геронтолошког центра завршиће прославом Свете Петке, 27. октобра, када ће у присуству бројних званица славски колач прећећи нови нишки владика Јован.

С. Несторовић

ВЕРАН НЕОБИЧНОМ ЗАНИМАЊУ

Последњи „самараш” Јавора

Педесетогодишњи Миланко Зечевић, из ивањичког села Кушићи, из јаруга и дубодолина Јавора годишње на самарима својих шест коња до колских путева изнесе око три хиљаде кубика огревног дрвета. Тако захваљујући овом горштаку у многим домовима овог дела Србије у зимским месецима пуцкета и греје буковина која би трунула у планинским урвинама да није њега и његовог необичног каравана.

У селима на падинама Јавора и суседних планина Чемерница и Мучањ, у којима се у не тако давна времена готово свако друго домаћинство бавило рабацкијским или кирицијским послом, Миланко је данас једини остао веран овом занимању. А посао „самараша”, како још називају ово ретко занимање, није нимало лак. Да би се одрадила дневна норма, често је потребно поранити пре првих петлова, па затим козјим и једва проходним стазама спустити се до километрима удаљених јаруга и урвина, и букове цепанице, пре испоруке купцима, и по неколико пута претурити преко руку.

– У једној тури на самарима шест коња из јаруга до камиона могу да се изнесу два просторна метра дрва, а дневно, у зависности од конфигурације терена и удаљености колских путева, у просеку од 10 до 25 метара грева. Последњих година радно место ми је у приватним шумама, а на коње углав-

ном товарим цепанице домаћинима који због неприступачног терена огревно дрво могу да спреме за зиму једино уз помоћ воловске запреге или брдских коња – каже Миланко.

Иначе, овај истрајни чувар традиције са својим необичним караваном већ три деценије крстари горама Јавора и околних планина.

– Услуге извлачења цепаница наплаћујем у просеку пет евра по просторном метру. Када измирим трошкове исхране коња, платим помоћнике и обезбедим све за живот породице, мајке и супруге, остане и која пара да се склони у страну и сачува за старост и црне дане – каже Миланко Зечевић, последњи јаворски „самараш”.

Ж. Д.

ИВАЊИЦА

Ново признање „Нушићијади”

У оквиру обележавања Дана светског туризма, 27. септембра, Туристичка организација Србије доделила је награду „Туристички цвет”, у категорији „специјални догађај у функцији промоције туризма”, фестивалу „Нушићијада” који се почетком септембра организује у Ивањици. Признање је примио познати глумца Милан Милосављевић који је наступао у улози Бранислава Нушића.

„Нушићијада” је, након обнављања после четири деценије паузе, за само две године доживела велику популарност и успех, а престижна награда није заслуга само локалне туристичке организације и осталих организатора фестивала, већ

и велики допринос свих мештана Ивањице. Обнављањем манифестације прошле године културни посленици су на нај-

бољи начин, квалитетно и верно приказали вредности богате народне баштине, понекад неоправдано заборављене.

Градоначелник као Бранислав Нушић

Овогодишње признање „Нушићијади” је посебно значајно јер је ова манифестација и лане примила значајну награду српског туризма. Ивањички фестивал тада је добио „Туристичку слагалицу” као најсадржајнија и најбоља традиционална туристичка манифестација.

Туристички и културни радници у граду на Моравици кажу да им је додела две узастопне највише награде у области туризма велико признање за уложени труд. Истичу, међутим, да је то и велика обавеза да сви наредни фестивали у Ивањици буду још већи, разноврснији и квалитетнији.

М. Павловић

БАЧКА ПАЛАНКА

Сунчана јесен живота

У Геронтолошком центру Бачка Паланка, поводом „Сунчане јесени живота“, одржана је спортска манифестација у којој су учествовали корисници услуга и запослени у Центру. Они су се такмичили у брзом ходању на 100 метара без помагала, затим и са помагалима, и на крају у убацивању лопте у кош. Прославу месеца старих у овој установи увећао је и Јово Јоветић, мештанин који тренутно живи и ради у Аустрији, који им је поклонио посебна инвалидска колица са сточићем.

М. М.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Излети за памћење

Чланови руководства општинске организације пензионера Смедеревске Паланке за своје чланове организовали су два једнодневна излета за памћење. Пензионери из града на Јасеници најпре су посетили Ниш, где су обишли Ћеле-кулу, потом општину Медијана, па село Горње Мрђеново и тамошњи коњички клуб.

– У селу Горње Мрђеново примио нас је представник СО Медијана, а за нас је приређен и културно-уметнички програм. Права атракција је била када су наши пензионери, и то они са седамдесет и нешто година, узахали коње. Сви смо се са овог излета вратили одушевљени – прича Живка – Мица Ђурђевић,

заменик председника паланачких пензионера и председник Актива жена ООП Смедеревска Паланка.

Други једнодневни излет, до Аранђеловца, организован је за председнике месних одбора пензионера ове општине, којима је то била награда за успешан волонтерски рад и дугогодишњу активност. Председници МО пензионера обишли су бањске комплексе, изворе киселе воде и лепо уређене аранђеловачке паркове.

Сл. К.

СВРЉИГ

Мерење крвног притиска

У Клубу пензионера у Сврљигу, сваког четвртка, медицинска екипа Дома здравља „Др Љубинко Ђорђевић“ најстаријој популацији мери крвни притисак и даје савете како да очувају здравље.

– На овај потез смо се одлучили јер пензионери добију савете и измере притисак без много малтретирања и обилажења лекара – каже Миленко Петровић, председник Удружења пензионера општине Сврљиг.

Трочлана медицинска екипа – Гордана Милијић, Мирјана Милојић и Тихомир Виденовић, већ се сродила са пензионерима.

– У просеку се јави 20-30 пацијената, а у Клубу смо сваког четвртка од 9 до 13 часова. То је пазарни дан у овом месту, па тако дођу и пензионери из сврљижких села. Сви они су дисциплиновани када је у питању здравље, редовно се јављају на контроле, а неке упућујемо и на даље прегледе, по потреби. Поред мерења притиска, радимо корекцију хигијенско-дијететског режима исхране, сходно болестима од којих неко болује – каже Гордана Милијић, медицинска сестра овдашње здравствене установе.

Пензионери и здравствени радници ће ускоро обележити годишњицу једне лепе, хумане сарадње, коју је Удружење оценило успешном и наставиће да је и даље негује у интересу здравља својих чланова.

С. Ђ.

ПАЛИЛУЛА

Друго место у Сокобањи

Пензионери београдске општине Палилула и ове године су учествовали на Олимпијади спорта, здравља и културе трећег доба која се одржава у Сокобањи. На Олимпијади је било више од 700 учесника, а у шаху се надметало њих 116. И поред јаке конкуренције у овој дисциплини, Миле Златковић, пензионер палилулског удружења, освојио је сребрну медаљу. Златковић се такмичио и у стрељаштву и међу 163 стрелца освојио је девето место. Остали учесници Олимпијаде са Палилуле нашли су се у „златној“ средини у својим дисциплинама.

Ј. Д.

ЛЕСКОВАЦ

Прославили пунолетство

Удружење војних пензионера Лесковца обележило је свечаном седницом Скупштине осамнаест година постојања и рада уз оцену да су многи проблеми с којима су се сусретали на почетку и сада присутни.

– Помоћ сиромашним члановима и рад на omasовљењу удружења су наши најважнији задаци – рекао је председник Златомир Пешић, који је поднео извештај о годишњем раду.

На седници се чуло и то да је удружење свом члану упутило новчану помоћ од 20.000 динара за неопходну операцију срца, а једном броју заслужних појединаца и колектива уручена су признања за досадашњи рад.

Удружење војних пензионера Лесковца тренутно броји 520 чланова.

Д. К.

ПИРОТ

Посета Великом Трнову

Средином прошле недеље, двадесет пензионера пиротског „Тигра“ посетило је Велико Трново, градић у суседној Бугарској. После смештаја у хотелу „Стадион“, организован је обилазак тврђаве и комплекса ресторана у етно-стилу. Сутрадан су „Тигрови“ пензионери посетили цркву Четрдесет мученика, у којој се налази и гробница светог Саве. Затим су посетили етно-село Арбанаси, где су се кратко одморили и наставили пут до Правеца, родног места Тодора Живкова, некадашњег председника Бугарске. У Правецу су обишли музеј и његову родну кућу.

М. А.

Сусрети општинских одбора

Пирот је, 16. септембра, био домаћин сусрета општинских одбора инвалида рада Врања, Трговишта, Беле Паланке, Параћина, Димитровграда, Алексинца, Прокупља, Лесковца и локалног општинског одбора.

Сусрет је одржан у вили „Дијана“, а организације су се такмичиле у шаху и пикаду. Манифестацији је присуствовао и председник Републичке организације инвалида рада, Божидар Цекић. Будући да су такмичарске екипе водили председници организација из ових градова, Цекић је одржао састанак са њима и упознао их са проблематиком организације и предстојећим изборима на нивоу Србије.

М. А.

РУМА

Свечано и у ГЦ „Срем“

Бројним манифестацијама Месец солидарности са старима обележава се и у Геронтолошком центру „Срем“ у Руми. Све је започело пригодним програмом и прославом Међународног дана старијих. У амбијенту аранжираним мотивима јесени, у програму су учествовали хор Установе под руководством професора Дарка Ђокића и чланови рецитаторске секције. О Међународном дану старијих говорила је радни терапеут

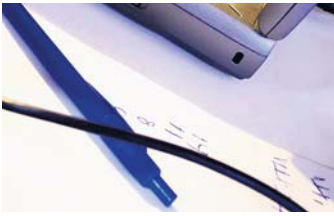
Снежана Стошић, а потом је хор извео више староградских песама, које су певали и корисници у публици. Стихове Стевана Раичковића, Алексе Шантића и Живадина М. Стевановића говорили су становници дома Васа Трифковић, Весна Мићковић и Мирослава Јовановски.

Поводом Месеца солидарности са старима и Пећинчани су показали да их нису заборавили. Представници Општинске организације Црвеног крста овог места били су у посети румском Центру и донели пригодне поклоне за двадесет корисника из пећиначке општине.

До краја октобра биће реализовано још неколико манифестација које ће анимирати и разгалити кориснике ГЦ „Срем“.

Д. Р.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Поруке и писма

Некад су писма била главно средство за комуницирање међу људима који су удаљени, путовала су данима и месецима са једног на други крај света. Сад то више није тако. Настала је нова техника, телефони, телефакси, компјутери... и све друго.

Раније су писма измењивали момци и девојке, родитељи и деца, пријатељи и државници. Постали смо мало лењи на писање. Ту и тамо се и сада понекад пише, али све ређе, радије се подиже слушалица.

Ја и сада напишем понеко

писмо. И драго ми је да га добијем.

Телефонски разговор се брзо заврши и заборави, а писмо остаје данима, годинама и кад хартија на коме је написано већ пожути, још је ту, нарочито ако је било значајно у неком тренутку живота.

Напишем ја понекад и јавно писмо у новинама када желим свима да изнесем своје мишљење или да пренесем поруку о важним друштвеним питањима. Људи преко порука желе да предложе, иницирају, захтевају нешто што их

интересује и што је важно за већину.

Тако ја настојим да и кроз песме које пишем шаљем неке поруке, људске, хумане, пријатељске. Мислим да је порука најважнија црта сваког писаног дела. Порукама саопштавамо једни другима шта мислимо, шта предлажемо за боље и лепше сутра. Тако се помажемо, сазнајемо за туђе мишљење и размишљамо о њему јер, нико није апсолутно у праву, ни најпааметнији.

Драган Угарчанин,
Чачак

Некад и сад

Прве синдикалне организације

Друштво опанчарских радника за умно развиће и братску помоћ сматра се првом синдикалном организацијом у Србији. Основано је у Београду, 28. јануара 1896. године, а потврђено 27. фебруара наредне године. Претече ове организације су синдикална организовања у виду кооперативних друштава. У Београду је, марта 1870, основана Прва столарско-браварска дружина. Упоредо са овим оснивана су и потпорна друштва ради пружања сигурности радницима у случају отказа, повреда на раду, болести, смрти и друго. Прво потпорно друштво организовали су кројачки радници 22. априла 1875. године, а крајем исте године основана је Дружина типографских радника у Београду. Слична друштва оснивана су и у Крагујевцу, Шапцу, Смедереву, Ваљево. Занатлијско удружење је на скупштини, одржаној 25. и 26. октобра 1892. године, уз учешће више од 2.000 делегата из целе земље, основало Српски занатлијско-раднички савез. Око ове организације и њеног листа „Занатлијски савез“ окупила су се сва занатлијско-радничка друштва, а развила су се и нова удружења ове врсте у унутрашњости.

Светски дан достојанственог рада

Светски дан сигурног и достојанственог рада, 7. октобар, обележен је и у Србији. Тим поводом, Савез самосталних синдиката Србије је организовао различите манифестације широм Србије и тако се придружио многобројним синдикатима широм света у циљу промена које треба да обезбеде нова радна места, боље приходе и достојанствен рад. У Суботици, Панчеву, Новом Саду, Старој Пазови и Сокобањи одржане су уличне акције на којима је пролазницима дељен пропагандни материјал у којем се указује на проблеме са којима се данас суочавају радници. Ове године кампања је била фокусирана на проблеме везане за сигурност рада и унапређење светске регулативе финансијског сектора.

Познато је да су највећи проблеми ниске плате и неодговарајући безбедносни услови за рад. У Србији је регистровано око 20.000 синдикалних организација.

Ј. О.

Доприноси на 50 одсто радног времена

? Мирослав Трајковић, Ниш: Уколико је неко у средњој школи пријављен на обавезно социјално осигурање са 50 одсто од пуног радног времена, а доприноси му се плаћају 100 одсто најниже основице, колики је радни стаж који треба да се упише у образац М-4 за 2010. годину, ако је радио од 1. 1. до 31. 12. 2010 (да ли је његов укупан радни стаж шест месеци, са обзиром на то да је пријава на осигурање 50 одсто од пуног радног времена, или 12 месеци)?

Одговор: Уколико запослени ради са непуним радним временом, а његова зарада прелази износ најниже зараде у Републици, то време проведено на раду, ако су плаћени доприноси, рачуна се као пуно радно време. У конкретном случају, са обзиром на то да школа плаћа доприносе на најнижу основицу, стаж се рачуна као да сте радили пуно радно време, односно календарска година као 12 месеци.

Породична пензија

? Александра Недић, Ваљево: Супруг ми је преминуо пре две године, није био у радном односу у тренутку смрти, али има укупно 31 годину стажа. Неколико година пре смрти је регистровао самосталну кројачку радњу која заправо и није радила, али није поднео захтев за прекид постојања те радње иако је она постојала само на папиру. Имам ћерку која иде у редовну школу и хтела сам да питам да ли она има право на породичну пензију свога оца и која је процедура око тога. Ја поседујем његову радну књижицу у којој је уписан радни стаж.

Одговор: Ваша ћерка свакако може да оствари право на породичну пензију, и то није спорно док се налази на школовању, а до 26. године живота. Што се тиче стажа Вашег покојног супруга док је био у радном односу, неће бити споран стаж за који је плаћен допринос за ПИО. Кад је реч о стажу Вашег супруга док је био осигураник самосталних делатности, без обзира што кројачка радња није заживела, он је био пријављен на осигурање, а доприноси очигледно нису плаћени. На овај начин је настао дуг на име неуплаћених доприноса који се мора намирити. Дуговање можете намирити Ви сами, или ће се дуг враћати кроз обуставу једне трећине обрачунате породичне пензије. У сваком случају, поднесите захтев за породичну пензију за дете, уз захтев приложите сву расположиву документацију, а у поступку по службеној дужности прибавиће се сва остала потребна документација.

Инвалидске пензије су повољније

? Иван Пауновић, Бор: Рођен сам 26. 11. 1932. године. Отишао сам у инвалидску пензију 1991. године са 36 година радног стажа (III група инвалидитета). Интересује ме да ли сам могао са 65 година да почнем да примам старосну пензију ако је већа и да ли имам право да сада поднесем захтев за то иако имам 79 година?

Одговор: Не постоји законска могућност да инвалидски пензионер само зато што је навршио године живота оствари право на старосну пензију. Претходно би било неопходно утврдити да код Вас не постоји више инвалидност на основу које сте стекли услов за инвалидску пензију, па тек потом бисте могли да поднесете захтев за признавање права на старосну пензију. Мала је вероватноћа да орган вештачења

који цени инвалидност данас Вама у 79. години живота утврди да више нисте болесни и да немате право на инвалидску пензију. Поред тога, познато је да су инвалидске пензије повољније од старосних пензија, јер се одређују под повољнијим законским условима од старосне пензије, те је чак и теоретски вероватније да је Ваша инвалидска пензија повољнија од евентуалне старосне пензије.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Како до инвалидске пензије

? Дејан Станковић, Београд: Моја ћерка је инвалид 80 одсто и иде у специјалну школу у Београду. Сваки дан морам да је водим из Велике Моштанице до школе. Да ли моја супруга може да оде у инвалидску пензију (има 11 година стажа) због детета, јер девојчица не може сама да хода, имала је операције кука пет пута, оперисала је око и има епилепсију? Супруга је имала, 2000. године, одузимање целе леве стране, има оболелу штитасту жлезду, повишени крвни притисак и губи центар за равнотежу када хода.

Одговор: Инвалидска пензија се остварује искључиво на основу здравственог стања осигураника и потпуно је независна од осталих породичних и социјалних потешкоћа. Ако супруга нема 60 година живота, а слабог је здравственог стања као што описујете, на предлог свог лекара опште

праксе може да поднесе захтев за признавање права на инвалидску пензију. Одлука о праву на инвалидску пензију донеће се искључиво на бази оцене, налаза и мишљења органа вештачења који ће да процени да ли код Ваше супруге постоји потпун губитак радне способности или не.

Породична пензија после развода

? Р. В., Београд: Рођена сам 1952. године. Тежак живот ме је натерао да се 1997. године разведем. У међувремену мој бивши муж се разболео и преминуо 1998. године. Мој син је примао очеву пензију све док се школовао, до пре две године када је укинута. Да ли имам икаква права да наследим мужевљеви пензију иако сам била разведена и да ли је суд имао обавезу да приволи мужа да ми после развода као незапосленом лицу даје издржавање? Тога у мом решењу о разводу нема.

Одговор: Разведена удова може да оствари право на породичну пензију само под условом да јој је судском пресудом о разводу брака досуђено издржавање. То што Вам није досуђено издржавање приликом развода брака

је сада непоправљива чињеница и није је могуће у накнадном поступку исправити. Све остале чињенице би Вам омогућиле признавање права на породичну пензију, али без претходног предлога неће се ни разматрати.

Уговор о делу

? Јулијана Вилчек, Сента: Радила сам по уговору о делу преко ауторске агенције. Значајније уплате сам имала од 2008, 2009. и 2010. године. Увидом у листинг за уплате доприноса за ПИО немам приказане те уплате, тј. било какав износ. Реците ми како да остварим то право пошто идуће године идем у пензију?

Одговор: Обавеза исплатиоца уговорене накнаде је да на уговорену накнаду плати порезе и доприносе, као и да путем обрасца МУН надлежној филијали ПИО пријави

исплату уговорене накнаде. Ако исплатилац уговорене накнаде до сада није испунио своју обавезу, требало би да га подсетите на неизмирену обавезу.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ДИПЛОМАТСКО ТЕЛО	ИНИЦИЈАЛИ ПЕСНИКА ШАНТИЋА	ОЗНАКА ЗА МЕТАР	ДВОЈЕ	ОТАЦ (СЛОВ.)	ИМЕ ПИСЦА ЛАЗАРЕВИЋА	ДАВАЛАЦ ЗЕМЉЕ У ЗАКУП
ГЛАВНИ ГРАД УГАНДЕ							
ОСНОВНА ШКОЛА (СКР.)			ОПШТИНСКО ПОДРУЧЈЕ ЈЕДНА ЕВРОП. СТАНОВНИЦА				
ОЗНАКА РЕОМИРА		ПРАЗНЕ РЕЧИ ВРСТА ГУШТЕРА					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ИМЕ ГЛУМЦА ПАБИНА СИМБОЛ АРГОНА			СТОЧНА ПОСТЕЉА (МН.)	АКАДЕМИЈА НАУКА ЈЕДНО САЗВЕЖЂЕ		
СТАРО- ЕГИПТАСКИ ПИСАЦ						ОЗНАКА НЕМАЧКЕ ДЕОЧИЗМЕ	
ЛИРСКО-ЕПСКА ПЕСМА							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ИЗДАНАК ЛОЗЕ СРЕДОЗЕМНА ДРЖАВА						
СИТАН АЛБАНСКИ НОВАЦ							КАКВОЋА
КОРАК НАПРЕД							
СИМБОЛ ФОСФОРА		ПАПАГАЈ (МН.) КРЕМА, ПАСТА				ОЗНАКА ЗА ВОЛТ АМЕРИЧКА ДРЖАВА	
ИНИЦИЈАЛИ ПЕСНИКА ПУШКИНА			ИСТОВЕТНА ПРОСТ, ОТЦАН				
СУЖАЊ				УЈЕДНАЧЕНОСТ КРЕТАЊА	ЕМАНУЕЛ ЛАСКЕР СИЛОМ УЗИМАТИ		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПИТОМО КЕСТЕЊЕ АТИНСКИ ФИЛОЗОФ						
САНИТАРНА СТРУКА							
ИЗДАТИ СЕ							
ИЗУМРЛА ПОРОДИЦА НИЖИХ СТАБАЛА							
ОЗНАКА РАЗРЕДА		УЗВИК НЕСТРПЉЕЊА ОРЕГОН				ОСОВИНА (СКР.)	МОРСКИ ГРЕБЕН
БЕОТСКИ ВЛАДАР, СИН ПОСЕЛДОНА				ОБОР ЗА СТОКУ ОЗНАКА ЗА ЧЕЛИК			
ТРЕМОЛО (СКР.)			НЕУПРЉАН				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: ропство, асталак, с, Адана, кс, ик, ч, реис, аи, инстант, нат, Рти, кришке, аа, тона, в, Шо, ав, араара, а, Њу Хејвн, ест, арс, Тоска, дива, пм, окидачи, ла, ирит, а, отићи, Ракитић

Dragos Lovanovic

Молим за реч

Политичари су нам све зривавији. Немају храбрости народу да погледају у очи.

У медијима данас углавном раде „медијокритети“.

Одбојкашице и одбојкаши су шампиони Европе. Они су наша парада поноса.

Научници кажу да гледање телевизије скраћује живот. А ми за то још плаћамо претплату.

Српско-црногорски бракови су у кризи. Супружници се више и не љубе, јер имају проблема са језиком.

Док време ради за нас, ми можемо слободно да штрајкујемо.

За успон нашег стандарда ангажован је Сизиф, лично.

Памтио сам и боље дане, али је онда Алцхајмер учинио своје.

Имали смо те деценије стравичну инфлацију, плате од 10 марака, ратове, несташице, санкције, бомбардовање... Само Срби су у стању да после тога праве концерт „Веселе деведесете“.

Дејан Патаковић

Dejan Patkovic

Да ли сте знали ...

... да је највећи аеродром на свету Хартсфилд-Џексон у Атланти преко којег годишње, у одласку и доласку или

у транзиту, прође 90.039.280 путника?

... да је највећи аеродром у Европи и трећи по величини у свету лондонски Хитроу са 67.056.228 путника годишње?

... да се, пак, по броју полетања и слетања, као и по количини терета који на годишњем нивоу прође кроз аеродром, Хитроу налази на трећем месту у Европи, после париског Шарла де Гола и Франкфуртског аеродрома?

... да класу аеродрома одређује годишњи обим путничког саобраћаја, те се према њему сви аеродроми света сврставају у једну од пет класа? У прву класу спадају они са више од седам милиона путника годишње, а у пету аеродроми са прометом од сто хиљада до петсто хиљада путника.

... да је један од најлепших аеродрома на свету хонгконшки Чек Лап Кок, изграђен на острвима Чек Лап Кок и Лам Чау која су била заравњена и

спојена пистом? Копно за аеродром које је настало амелиорацијом чини скоро један одсто површине Хонгконга, а према Гинисовој књизи рекорда, ово је најскупља амелиорација копна на свету.

... да је у Пекингу почела изградња новог мега-аеродрома Дасинг који ће бити безмало величине острвске државе Бермуди и имаће чак девет писта? Када овај аеродром буде отворен, 2015. године, кинеска престоница ће постати најпрометнија ваздушна лука на свету.

... да у Србији постоји 39 званично уписаних аеродрома који се знатно разликују по дужини писте и опремљености, па је само њих пет уврштено на листу аеродрома са ИАТА кодом – трословном ознаком којом Међународна асоцијација за ваздушни саобраћај обележава аеродроме широм света?

... да је кроз међународни аеродром Никола Тесла Београд, највећу ваздушну луку у Србији, у 2010. години прошло 2.698.730 путника?

(X)уморне мисли

Мањи од маковог зрна лако уђу у сваки проблем.

Одлучно одбијамо једнострана решења. Узбрдо гурамо, а низбрдо кочимо.

Наш пут не сме бити посут ружама! Ми не газимо већ гајимо цвеће.

Наша народна изрека каже: Преко прече, наоколо ближе. Зато идемо на запад преко југа и истока.

Ми смо хумано друштво. Извозимо људе, а не ствари.

Ми не волимо задатке и директиве. Брже бисмо ишли напред да не морамо.

Ми смо људи од речи. Не прелазимо са речи на дела.

Пошто не заслужује наше чланство, напустићемо светску заједницу чим се појави нека друга.

Ноћ је за друштвене активности. Дању наши људи гледају своја посла.

Витомир Теофиловић

Илија Ганго

Лековите мисли

Наши закони јесу јасни, али их замагљује пракса.

Многи, у име народа, само себи стварају благостање.

Прикупљајмо у себе сунчеву енергију. Струја ће свакако да поскупи.

Ако лажем, сеците ме где сам најтањи. По новчанику!

Бритка реч се често на дугим састанцима иступи.

Своје принципе не гази. Прескаче их.

Пензија ми је као смоквин лист. Покрива само оно најнужније!

Рокенрол је као наше цене. Од њега брзо изгубимо дах.

Цене су прешле све границе, али никако да им наплатимо таксу.

Ако је нерад наш непријатељ, ми смо онда опкољени од непријатеља.

Душан Старчевић